

ԲԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒՆՎԱՐ 21, 1911.

Ն⁰ 4

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԱՆՎԱՆԸ ՀԱԶԸՐԷ

Ազգ. Ժողովրդն սօսն ինքիմար.— Կէչէն ճիւմաս կիւնիւ Ազգ. Ժողով ինքիմա էթ-տի իսէ տէ, էքսէրիյէթ եանի 71 լէյ հասլլ օլմատը. անճագ 70 ազա հազըր իտի: Կէչէն հաթթա Ս. Փաթրիգէ հէյէթ թա-րաթընտան կէնտէրիյէն մէթուպա միւ-շարիլէյին իրալ էթտիյի ճէվապ գրաաթ օլունտու: Մէզքիւր ճէվապնամէտէքի պէլլի նօգթալար աթիտէքիլէր տիր:— Ս. Փաթրիգ. քէնտի եափաղընըն վէթօ էթմէք տէյիլ, անճագ Սահմանադրութիւնըն քէնտին-տէն թալէպ էյլէտիյի պիր վագիֆէյի իֆա էյլէմէքաէն իպարէթ իտիյինի վէ քէնտի ղայպուպէթինտէ վէրիլէն պիր գարարը գանունա մուվաֆըզ կէօրմէտիյի հալտա անը թէքրարէն միւթալաա էտիլմէք իւզըն մէճիսէ իատէ էթմէյէ վէ գանունա մու-վաֆըզ օլմայան պիր գարարը ինքատան իսթինքեաֆ էթմէյէ սէլահիյէթտար օլ-տուղունը վէ Փաթրիգին հազգը նաղա-րէթէ մալիք պուլունտուղունը իտտիա է-տիյօր: Վէ տէվամ էտիպ տէյօր քի, «Պու-նուն իլէ պէրապէր պիր Փաթրիգ մէճիսի միլլինին վէրտիյի գանունի գարարը

րա գարը կէլէմէզ, պիլաք» անը ինքայա մէճպուր տըր. եինէ տէ հաթթա նիզամի պիր սուրէթտէ վէրիլէն գարարըն պիլէ ին-րասը մահգուրսան սալիմ օլմատըզ Փաթրիգ թարաթընտան պիլտիրիլիր իսէ, մէճիս ծու թէպտիլ էթմէյէ լազի օլուր. (պէնտ 75)... Իմտի էֆէնտիլէր հէր նիզամի պիր գարարը սիզէ իատէ էթմէք հազգը Փաթրիգէ վէրիլմիլ իսէ նիզամաղա իթի-րազ էթմէք հազգընը նիլին էսիրկէյօր-սընըզ: Լաքին նիլին պու շէյլէր իլէ միւհ-թէրէմ մէճիսիմիզի մէշուլ էտիյօրըզ: Պու եազտըղընըզտան աչըզ կէօրիւլիյօր քի մէյաանտա Փաթրիգ եօզ, չօզ չօզ պիր «Դուրեան Սրբազան» վար: Փագաթ հէման պիր գարար իլէ Փաթրիգի վէ հէ-յէթ ի իտարէյի օրթատան գալտըրըպ եէնիսինի ինթիսապ էթմէնիզի թէպրիյէ էտէմէմ, սիլ իսէ հէր պիր վագիֆէյի իֆա էթմիլ կիպի եէնի հէյէթի հիւքիւմէթէ թատտիգ էթտիրմէքիյիմի թալէպ էտիյօր-սընըզ: Շիմտի «Սապըզ վաթրիգ» եա «Դուր-եան Ս.» հալինտէ, հէր նասըլ իսթէրսէ-նիլ օ հալտէ, սիզէ պէյան էտէրիմ քի Հոկ. 22տէն պէրու Պապը Ալիյէ վէրէճէ-յիմ իսթիֆանամէ հազըր պէքլէյօր, ֆա-գաթ շու աճըլը պուհրան ղէմանընտա անը վէրիպ միլլէթի մուվազգաթէն օլտուն հէ-

յեթ ի իտարեւոյն մահրում էթմէյի թէնսիւ պէթմէտիյիմսէն պէքէյօրըմֆապ աթմատէմ քի եազտըզլարըմ նէթիճէսիզ պրագըյըյօր, մէսուլիյէթի միւսէպպիպլէրինէ թէրք էտէրէք իսթիֆայը վէրիպ չէքիմէքտէն պաշգա պանա պիր չէյ գալմազ. Ալլահ ճիւմէմիզէ հիքմէթ վէ հագիգի պիրաւտէրլիք՝ բուհու իհասն էյլէսին» : Պու մէքթուպ օգունսուգտան սօնրա լէհ վէ ալէյհտէն միւպահասէ վուգու պուլտու իսէ տէ, էքսէրիյէթ օրմաըղընտան պիր գարար վէրիմէյէրէք մէճլիս տաղըլար : Պունտան կէօրիւնիւյօր քի Ազգ. Ժողովըն իշի փէք մուզլագ պիր մէվգիտէ օլուպ միլլէթին ումուրունուն տահա զիյատէ զիյան չէքմէմէսի իշիւն թարաֆէյնին պիր պիրլէրի իլէ ուղլաշմագ եօլու պուլմալարը զարուրի տիր :

Փօքսասմ միւշագարր. — Պու միւլագաթըն աղ մէվգու ը պահսը վէ նէթիճէսի էլան ումումա նէշու իլան էսիլմէմիշ օլտուլընտան օ իվրօփա մաթպուաթընտա շիտտէթլէ միւզաքէրէ էսիլմէքտէ տիր : Պու միւլագաթ վէ Ալմանիա իլէ Բուս աբասընտա անը թագըպ էտէն միւզաքէրաթ իվրօփա սիյասիյաթընը, հաթթա պիւթիւն տիւնեա սիյասիյաթընը, նէ՞ տէրէճէ թատիլ եա թէպսիլ էտէճէք տիր, պու սիւալ հէր քէսին մէրագընը ճէլպ էսիյօր : Պու միւլագաթտա իրան մէսէլէլէրինին միւզաքէրէ էսիլսիյի մալիւմ տիր, լաքին աճէպա Թիւրքիայա ալագատար օլան մէսէլէլէր տախի անտէ շամիլ մի տիր, մուհիմմ սիւալ պու տըր : Պաղտաս շմէնտըֆէրի վէ շմէնտըֆէրլէր մէսէլէսի վար տէյու կէօրիւնիւյօր, լաքին աճէպա Ալմանիանըն Թիւրքիա սիյասիյաթընտա պիր մուհիմմ հիտէ ալմագ նիյէթի տէ վա՞ր մը, վէ «Նագըն Շարգ» մէսէլէսի տէ փրօղրամըն իշինտէ տախիլ մի տիր, պու պէլլի տէյիլ տիր : Լաքին տախիլ օլտուլունա վէսիլէսէ էտէնլէր տէ եօգ տէյիլ

տիր : Պու միւզաքէրաթըն էհէմմիյէթինի արթըրան պիր վագըա տահա վար տըր : 1909տա Պանա Հէրսէքին Ալթըրիա-Մաճարիսթանա իլհագը մէսէլէսինէ Բուսիա վէ Ինկիլթէրրա շիտտէթլէ իթիրազ էտէր իքէն, պիր տէ Ալմանիանըն միւտալէլէսի իլէ օ իթիրազլարըն քէսիլիպ իլհագ իշինին պիթմէսի, օ վագթըլարտա էյի անլաշըմամը իտի : Լաքին շիմսի Ալմանիա մէնպալաբընտան իսպէր վէրիլսիյինէ կէօրէ, մէսէլէի մէգըիւրէ իվրօփա միւվագէնէսինին «թէրագիսինին պիր կէօղիւնէ Ալմանիա գըլըճընըն աթըլմասը» իլէ թէսիլիյէ էսիլմիշ վէ թէրազլինին օգու օ պիր թարաֆա տէօնմիւշ տիր : Թամմ օ էսնատա Ալմանիանըն Ս. Փէթէրնպուրկ սէֆիրի, Բուսիանըն Խարիճիյէ նազըրընա կիտէրէք, պիր սաաթ զարֆընտա Պանա Հէրսէքին իլհագը ըէսմէն թանըլմատըրը թագաթիրտէ Ալման ասաթիլինին Բուսիա հուտուտունը կէչէճէյինի իսպէր վէրի, վէ պու իսպէրաէն պիր աղ էվլէլ Ալման օրտուսընըն Բուսիա հուտուտունտա ճէմ էսիլմիշ օլտուլու անլաշըլարագ, մուզալէմէթին ֆաիտէսիզ իսիյի թէհագգուգ էտէր, վէ մէսէլէ Ալմանիանըն թալէպ էթաիյի սուրէթտէ թէսիլիյէ էսիլիլ : Իմսի Ալմանիա մէսաիլի սիյասիյէտէ պու մէսէք իւզրէ իլլէմէյէ պաշամը օլտուլը հալտա, աճէպա պու Փօթստամ միւլագաթընտա տախի իշպու միլիթէրիզմ ուտուլու իլէ նէհէնի փլանլար գուրուլմագտա տըր, իլթէ հէր քէսին մէրագ իլէ սիւալ էսիլպ անլամագ իսթէտիյի պու տըր : Շու սահիհ տիր քի Բուսիա հիւքիւմէթի կէրէք Փթըստամ միւլագաթընտան էվլէլ, կէրէք սօնրա թա շիմսիյէտէք քէնտիսինին Ալմանիա իլէ օլան միւլագաթ վէ միւսահէպէսինի քէնտի ըէֆիզլէրի պուլունան Թըրանսա վէ Ինկիլթէրրայա թէլզին էթմէքտէ պուլունմը տըր :

Ալմանիանըն իսթիզպաշը. — Մր. Տիւֆ

Ալմանիատա պուլունուպ մէջուր սիյասի-
յուն, թիւճճար, ասրղատէկեան վէ զա-
պիթան իլէ կէօրիւշէրէք ալտրղը մալիւ-
մաթը Գօնթէնփօրէի Րիվիւտէ նէշը էյլէ-
միշ օլուպ աթի իւզ զիքը գըամլարը անտէն
իգթիպաս էտէրիզ :

Պու ասը՝ Ալմանիանըն շարգա վէ զար-
պա սօղրու եայլըմասը միւտտէթի օլաճագ
տըր : Շիւպհէ եօգ տըր քի շիմտէն սօնրա
Ալմանիա վէ Ալսթրիա եէքվիճուտ տըրլար :
Պօնա մէսէլէսինտէ Ինկիլթէրրանըն ,
Բուսիանըն խաթըր իչիւն Ալսթրիայը կիւ-
ճէնտիրմէսի փէք եանըշ խտի : Ալմա-
նիա օ ֆուրսաթտան խթիֆատէ է-
տիպ Ալսթրիայը տահա զիյատէ քէնտինէ
րապթ էյլէտի : Ինկիլթէրրա շիմտի Ալսթ-
րիայա նէ գատար թէպասպուս էտիյօր իսէ
տէ ֆաիտէսի եօգ տըր . պիլ աքս Բուսիա
տաիսի օնլարա եագըն կիտէրէք պիզի (Ին-
կիլթէրրայը) աշըգտա պրագըյօր . հաթթա
Ալսթրիանըն խաթըր իչիւն Բուսիա Մ.
Իզվուքիյի գուրպան էյլէտի : Ալմա-
նիա տիւնեանըն հէր թարաֆընտա մէք-
թէպլէր աշարագ, զաղէթա վէ քիթապ-
լար նէշը էտիպ, թիճարէթ վէ սա-
նաաթընը թամիմ վէ սէրմայէ իրաալ է-
տէրէք ֆաալիյէթ կէօսթէրիյօր : Իսփա-
նիատա, Պրագլիւտէ, Թիւրքիատա Բուսիա-
նըն զարպընտա վէ Պէլճիգա վէ Ֆիլէմէնքտէ
այնի սուրէթտէ իչէյօր : Պէլճիգա, եափաշ
եափաշ Պափիէրա վէ Սաքսօնիա կիպի Ալ-
մանիա իմիէրաթօրլուղունտն պիւր գըամը
հալինէ կէլիյօր : Պիւր թարաֆտան պէօյլէ
եափաշճա տուխուլ էտէր իքէն, տիկէր
թարաֆտան օրտու վէ տօնանմայը էօյլէ
թապիլիյէ էտիյօր քի իսթէտիյի անտէ փլա-
նընը սիւրաթլէ իճրայա գօյապիլի :

Ինկիլթէրրա իլէ իթիլաֆա կէլմէք մէ-
սէլէսինէ Ալմանլար շու ճէվապը վէրմիշ
տիրէր :

Ինկիլթէրրա գապուլ էթմէլի տիր քի
Ալմանիա՝ Պէլճիգա, Ֆիլէմէնք վէ Պալգան-

լարըն վէ Թիւրքիանըն համի վէ մուհա-
ֆըղը տըր (protectorate), վէ Պալգանլար,
Ասիա ի սուղրա, Մապէյն իննէհրէյն—թա
Ֆրաթըն ազղընա գատար— իգթիսատի վէ
սիյասի ճիհէթտէ տաիւրէ ի թէէսիւրիմիզ տա-
խիլինտէտիր, էվրօփա իլէ միւթթէֆիգէն
Սուրիա—Փարէսթինտէ պիւր շարգի Պէլճիգա
եախօտ եէհուտիսթան թէշքիլինէ րազի օլա-
պիլիլիզ . վէ տաիմի սուրէթտէ պիւր Պէլճիգա,
պիւր Բուսիանիա, պիւր Պալգարիա, պիւր Պօս-
նա, պիւր Թիւրքիա հիւքիւմէթի մէվճուտ օլա-
ճագ տըր : Իսթանպօլտա սիյահ, պէյազ եա
գըրմըղը պանտէրա եախօտ հիւալ, եըտըղ
թէմէվիլիւճ էտէր, ֆարգ էթմէզ . Ալման
նուֆուղու ճիւմլէսինին ֆէվգինտէ տուրա-
ճագ տըր :

Ինկիլիլլէր պու փաղարըղա րազի օլ-
մաղլար իսէ վագթ կէլտիյի կիպի մէսէլէ-
յի էլէ ալըպ պիլ ֆիլի սընայաճաղըղ :
Իւք իչիմիզ Պէլճիգայը իչլալ էտիպ Ֆրան-
սայը մուհարէպէյէ տալէթ էթմէք օլա-
ճագ վէ ֆիւթուհաթըմըղըն սէմէրէսի օլա-
րագ նիհայէթ Ֆիլէմէնկի վէ Փիքարտիյի
զապթ էտէճէյիզ : Իշթէ Ինկիլթէրրա իլէ
տիւէլլօյա պէօյլէ պաշայաճաղըղ, վէ պա-
գալըմ շու իչլալ էթմէյէ պիզի մէճպուր
էթտիյի պու եէրլէրտէն Ֆրանսա վէ Բու-
սիա տաիսի պէրապէր օլարագ նէ կիպի
պիւր օրտու միւրէթթէպաթը իլէ պիզի
տըշարը չըգարաճագ տըր : Օլ գէման տօնան-
մամըղ Ֆիլէմէնք, Պէլճիգա վէ Տանի-
մարգա գըյըլարընը մուհաֆազա էտէճէք :
Էմին օլուն քի պունլար գուրու խայալլար
տէյիլ տիրէր . շիմտիտէն Ֆիլէմէնկ իլէ
պէյնիմիզտէ թէտաֆիւի վէ թէարիւզի
մուահէտէ վար տըր, վէ Պէլճիգայը թաղ-
էիզ էյլէտիք, Անվէրա հէր խուսուստա
քեամիլէն Ալման օլմուշ տըր վէ միւսթէմ-
լէքեաթլարա միլիարըրմըղը տէֆն է-
տիյօրըղ :

Սուլի մուահէսէսի.— Տէվլէթլէր ա-
րասընտա միւնազի իւլ ֆիհ օլան մէսէլէլէրին

սուլ՝ մէհքէմէլերի թէվասուլթըյա թէս-վիյէ էտիլմէսի հէր թարաֆտան թէշվիդ է-տիլմէքտէ տիր։ Պու խուսուստա Մ. Ամէրիգա վէ Խնկիլթէրա հիւքիւմէթլերի մուհիմմ պիր ատըմ տահա ալմագ իւզրէ տիրէր։ Պունտան էվվէլ տէվլէթէյն ի մէգքիւրէթէյն քէնտի արալարընտաքի մէսէլէլերի Լահէյ սուլ՝ մահքէմէսինէ արդ էյլէմէք պապընտա պիր իթիլաֆա կէլմիլէր իտի։ Պու մուահէտէ իգթիլաաընճա պու իքի տէվլէթլեր քէնտիլէրճէ հայաթի ատա օլունմայան, վէ շէրէֆ ի միլլիլէրինէ տօգունմայան մէսէլէրի Լահէյ սուլ՝ մահքէմէսինէ թէսլիմ է-տէճէքլէր իտի։ Պու քէլրէ ագտը թէսսավվուր էտիլէն իթիլաֆ նէթիճէսինտէ պիր Գօրք ալ Արալթրէշ ճըսթիս թէսմիյէ էթտիլքլէրի մէհքէմէ ի ալի պուլունաճագ վէ ճիւմէ միւնազիլին ֆիյ՝ օլան մէսէլէլէր օ մէհքէմէ հուզուլունա արդ օլունուպ անըն դարարը գաթի սայըլաճագ տըր։ Պու թէրթիպ մուվաֆֆադիյէթլէ մէվգը ի իճրայա գօնուլաճագ օլուր իտէ, հէմ մէգքիւր իքի տէվլէթլերճէ հէմ տէ պիւթիւն տիւնեատա սուլ՝ ը ումուլի իչիւն չալլանլարճա ղայէթ մուհիմմ պիր ատըմ ալընմըլ օլաճագ տըր։

ԻԼՍԻ ԻԼԱՀԻՅԱԹ ՍԷՔԹԷՊԻ

Վեր. Միպար էֆ. Մընչերեան՝ պու նուսիսէտէ նէշը էթտիլիմիզ մէքթուպը իլէ իլմ ի իլահիյաթ մէքթէպի մէսէլէսինէ Փրօ. ճէմաաթլարըն նազարը տիգգաթլընը տալլէթ էթմէք իսթէմիշ տիր։ Մէշքիւր մէսէլէ շունտան իպարէթ տիր.— Պու մէմլէքէթտէ Փրօ. ճէմաաթլարա մախսուս օլուպ Ամէրիգան Պօրտըն թահթը իտալէսինտէ 4 իլմ ի իլահի մէքթէպլէրի պուլունուպ, անլէր Մէրգիֆունտա, Խարփուլտա, Մարաշտա վէ Մէրտինտէ տիրէր։ Պիր միւքէմմէլ իլմ ի իլահի մէքթէպի իչիւն լազըմ կէլէն մուալլիմլէրի,

պինալարը, քիւթիւպիսանէյի վէ շակիրտլէրի թէտարիք էտիպ իտարէ էթմէք իսայը մէսարիֆ իլթիլամ էթմէք տէմէք օլուլունտան, Ամէրիգան Պօրտ պու 4 միւհսսէսաթ իչիւն պու աղըր քիւլֆէթի տէրիւհտէ էտէմէտիլինտէն անլէրին հէր պիրիտէ պիզ գարուրէ զաիֆ հալտա պուլունմուշ տըր։ Պու կիւնլէրտէ միսիօնէրլէր իլմ ի իլահի միւհսսէսաթլընը, մէմլէքէթին ինթիյաճաթը ազիմէսինէ մուվաֆըգ պիր մէվգիյէ եթթիշտիրմէք իչիւն ճիտտէն տիւլիւնմէյէ պաշայըպ, էվվէլա «Պու մէմլէքէթտէ պու նէվաէն գա՛շ միւհսսէսինէ պուլունմաաը լազըմ տըր» սիւալընա գանաաթպաիշ պիր ճէվապ վէրմէյէ չալըտըլար։ Ամէրիգան Պօրտ իլէ միսիօնէրլէր վէ Միշընլար արաաընտա ճէրէյան էտէն միւզաքէրաթ նէթիճէսինտէ, էնճամ պու մէմլէքէթտէ անճագ պիր իլմ ի իլահի մէքթէպի պուլունտուրմազա գարար վէրտիրէր։ Պիր գաշ տանէ զաիֆ մէքթէպ պուլունտուրմապտան իտէ, պիր թէք միւքէմմէլ մէքթէպ իտարէ էթմէքլիյին տահա զիյատէ ֆաիտէլի օլաճաղընա գանաաթ հասըլ էտիպ մէսէլէյի պու սուրէթտէ գարարաշարարըլար։ Պու շէյ մուգարրէր օլարագ՝ չիմտի տէ շու սիւալ մէվզու ը միւզաքէրաթ օլմուշ տըր եանի, «Պու պիր մէքթէպ նէլտէ թէէսիս էտիլսին»։ Պէլքի պու սէնէ տէ, սյու մէսէլէ գալարկիր օլաճագ տըր։ Պիւթիւն թիւրքիա Փրօթէսթանլարը իչիւն թէէսիս էտիլէճէք պու միւքէմմէլ իլմ ի իլահի մէքթէպի եափայթաթտա, եա Մէրգիֆունտա, եա տա տահա զիյատէ մէմլէքէթին օրթաաընա տիւլէն պիր մահալտա քիւլաա էտիլէճէք տիր։ Հէֆ պու միւզաքէրէլէր վէ պու միւթալաալար ղայէթ միւնասիպ տիր։ Պու մէմլէքէթտէ Խնճիլի իլ իլէրի սիւրիւլէճէք իտէ, մուգթէտիր վարզլար թէհիյէ էթմէք շարթը էլզէմ տիր, վէ մուգթէտիր վարզլար թէտարիքի տէ իլմ ի իլահի մէք-

Թէպէտքնին ահալընա մերպուծ տըր :
Դէմէքէթին չար ճիհէթինտէ տաղըմը
5—6 միւսէսէսաթ ետրինէ պիր մէրքէզի
մէքթէպ թէէսիս էտիպ պիւթիւն գոււ-
վէթի օնա հասար էթմէք իլէ տահա
խայրը նէթիճէ էլոտէ էտիլէ պիւմէք իհթի-
մայը վար տըր : Անճագ պու միւնասիպէթլէ
նազարը արիգգաթըմըզը ճէլպ էտէն ճիհէթ
չուրասը տըր քի , ինճիլի քիլիսէլէրէ տող-
րուտան ալագատար պուլունան պու մէ-
սէլէյի Պօրտ վէ միսիօնէրլէր եալընըզ պաշ-
լարընա միւզաքէրէ վէ թէրթիպ էտէրէք
եէրլիլէր իլէ իսթիչարէ էյլէմէմիլ արիլէր :
Պունըն պէօյլէ օլմասընա պիւլաչիւպհէ պա-
ղը միւնասէպէթլէր վար տըր : Միւսէս-
սաթը մէզքիւրէ չիմսիյէտէք (պիր իս-
թինա իլէ, եանի Մարաշ մէքթէպի) միսի-
նէրլէր եէտիլլէ իտարէ էտիլմիլ օլուպ ,
մուալլիմէրինի անլէր թէտարիք էթմիլլէր ,
վէ պիւճիւմէ մէսարիֆաթ Ամէրիգան Պօրտ
Մարաֆընտան տէֆու թէսպիլլէ էտիլմիլ տիր :
Պիւլաչիւպհէ չիմսիտէն սօնրա տախի կէ-
րէք պիր , կէրէք զիյատէ մէքթէպ աչըլ-
սա մէսարիֆինի Ամէրիգան Պօրտ թէտա-
րիք էտէճէք տիր : Բէզալիք միսիօնէրլէր
չիմսիյէտէք պու նէվ միւսէսէսաթըն (եա-
նի իլմ ի իլահիյաթ վէ գօլէճլէրին) իտա-
րէսինտէ թահսիլ ի մէլէքէ էթմիլ օլտուգ-
լարընտան եէրլիլէրտէն զիյատէ թէճրի-
պէքեար տըրլար : Պունտան մատա մէսէ-
լէյի Միւթիւնլարա վէ քիլիսէլէրէ էնտիր-
մէք իչին ուզամասընա սէպէպ օլսալիլլէր ,
վէ պիր նէթիճէյէ կէլմէք տահա զիյատէ
միւզքիլլէր իտի : Լաքին չիմսի եալը-
նըզ միսիօնէրլէր վէ ամէրիգան Պօրտ տիւ-
չիւնիւպ գարար վէրմէքլէ իչի տահա թէզ ,
պէլքի տահա էյի թէսպիլլէ էտէպիլմիլլէր
տիր :

Պու մէրքէզի իլմ ի իլահի մէքթէպինին
նահալընը տա իհթիմալ քի պու սէնէ գա-
րաղաշարըլպ , Ֆէզըլթիլի տէ թէտարիք
էտէրէք տէրհալ իչէ պաշլարլար , վէ սէ-

նէ պէ սէնէ քիլիսէլէրիմիլ իչին օրատան
լազըմ կէլէն վաըզլար թէհիյէ էտիլլիր :

Պու գատարը էյի տիր : «Աճըմըզ
վար , էլիմիլի եաղ էթմէյիլ» Վէ չօգ
կէչմէզտէն մուգթէտիր վաըզլարա մալիք
օլուր , կիւզէլ կիւզէլ վաըզլար տիւլէրիլ :

Լաքին մէսէլէնին պիր պաշգա ճիհէթի
տահա վար քի օնա տա պիր աղ նազա-
րըմըզը տէճնտէրաէք տէյէր :

Պու միւսէսէսէլէրտէ վէ անլէրին թէէսիս
վէ իտարէ էտիլմէսի էմիլնտէ աճէպա եէր-
լիլէրին տէ մէնաֆիլի վա՞ր մը տըր , վէ պու
միւզաքէրաթա աճէպա անլէր տէ եարտըմ
էտէպիլլիլլէ՞ր մի իտի :

Պու միւսէսէսաթ պիլգիւմ ատէմէրիմի-
զի պիլգիւմ քիլիսէլէրիմիլ իչին հազըրլա-
յօրլար , քէզալիք մէրքէզի իլմ ի իլահի մէք-
թէպի էօյլէ եափաճագ տըր : Մէյտանտա
օլան իհթիյաճ պիլգիւմ տիր . օ իհթիյաճ
տէֆ օլուրսա պիլգ մէտուտ վէ մուամմէր
օլաճաղըզ , քիլիսէլէր վաըզսըզ գալըրսա
եախօտ էյի վաըզլար հազըր էտիլմէզսէ
պիլգ միւթէզարրուր օլաճաղըզ : Ելպիսէ
պիլգիւմ իչին հազըրլանըյօր : Էօյլէ իսէ
պու իչտէ տօղրուտան վէ հաթթա անճագ ,
պիլգիւմ մէնաֆիլիմիլ վար տըր : Էկէր պիւ-
թիւն մէմէքէթտէ պիր մէքթէպ պուլուն-
մասըլլա քիւչիւք քիլիսէլէր զիյան չէքէ-
ճէք իսէ , զիյան պիլգիւմ տիր : Էկէր պու
մէքթէպ Փայթախթտա օլմագլա Կիլիկիա
եա Անատօլու քիլիսէլէրի միւթէզարրըր օ-
լաճագ իսէ , եախօտ փայթիթախթտա օլ-
մատըզը իչինպիլնէֆա մէքթէպ քէն-
տիսի զիյան չէքէճէք իսէ պիլգիւմ զիյանը-
մըզ հազիգի պիր զիյան օլուր : Շու հի-
սապտան պիլգիւմ եանի , եէրլի քիլիսէլէրին ,
ազալլի Միւթիւնլարըն , պու չէյտէն խա-
պէրի օլսա վէ պու թէրթիպտէ պիր սէսի
օլսա տէյէր իտի :

Միսիօնէրլէրին պէօյլէ չէյլէրի էյի տիւ-
չիւնէճէքլէրին , վէ պաղը խուսուսլարճա
պէլքի եէրլիլէրտէն տահա էյի տիւչիւնէ-

ճէքէրինէ էմին իզ : Լաքին եերլիէր տէ տիւշիւնէ պիլիւրէր . պէլքի պազը տիկէր խուսուսարտա տա եերլիէր միսիօնէր- լէրտէն էյի տիւշիւնէ պիլիւրէր : Էկէր եերլիէր հիւ պիր ճիհէթատէ միսիօնէրլէր- տէն էյի տիւշիւնէմէզլէր իսէ պիլէ , հիւ տէյիլ իսէ անլէր իլէ իսթիշարէ էթմէք , անլէրի տէ տիւշիւնմէյէ սէվզ վէ թալիմ էտէպիլիւր իսի :

Ազչէ վէ մուալլիմլէրին Ամերիգան Պորտ թարաֆընտան թէտարիք էտիլմէսինէ կէ- լիւր իսէք , պիզճէ ազչէ վէ մուալլիմլէր քեամիլէն Ամերիգան Պորտ թարաֆընտան թէտարիք էտիլմէ պիլէ , շու մէսէլէտէ մի- սիօնէրլէրին եերլիէրի թէալիւնէ տալէթ էթմէսի էլզէմ տիր : Միսիօնէրլէր պիլա շիւպհէ եերլիէրին իսթիշարէսինտէն իս- թիֆատէ էտէպիլիւրլէր : Լաքին պիլ պիր ասլըմ տահա իլէրի կիտիպ տէյէճէյիզ քի պու իլմ ի իլահի մէքթէպլէրի պիր տանէ օլա եա պէշ տանէ օլա , անլն եա ան- լէրին իտարէսինտէ — կէրէք իզթիսատի , կէրէք թալիմի իտարէսինտէ — եերլիէրին հիստէսինին պուլունմասը էլզէմ տիր : Վա- ըլլար եէթիշտիրմէք իշինտէ քիլիսէլէրին պիր մէսուլիյէթի վար իսէ , վէ էկէր քի- լիսէլէր իլմ ի իլահի մէքթէպլէրինէ գարշը պիր մուհապպէթ հիսա էտէճէքլէր իսէ , անա հէմ ազչէճէ մուալլէնէթ էթմէլիլէր հէմ տէ իտարէսինէ իշթիրաք էթմէլի տիրլէր : Պու ուսուլ պունտան էվլէլ թէճ- ըիպէ էսիլմիշ տիր : Մարաշ իլմ ի իլահի մէքթէպլինին տիկէրլէրէ ֆաիզ օլմասընն պիր սըրը՝ օնա եերլիէրին ազչէճէ մուա- վէնէթ վէ իտարէսինէ իշթիրաք էթմիշ օլմալարընտա տըր : Էկէր իլմ ի իլահի մէք- թէպլինին պու մէմլէքէթատէ պիր էճնէպի միւ- էտէսէսի կիպի սօղուզ վէ էհալիտէն ուզազ պիր հալ քէսպ էթմէմէսինի իսթէյօր իսէք , պիլ ճիւմլէ քիլիսէլէրին անլն մէսարիֆինէ իանէ վէ Միւթիւնլարըն անլն իտարէսինէ իշթիրաք էթմէլէրի իշիւն եօլլար տիւշիւն-

մէլի իզ : Վէ պիլ պու թէալիւնին շիմ- տիտէն պաշամասընը թալսիյէ էտէրէք Բահնիւմանն սիթուկարընը պու մագսէ- տին միւզաքէրէսինէ աշար իզ : Նիյէթիմիլ միւճատէլէ տէյիլ , իթիլաֆ վէ թէալիւն տիր : Պու խուսուստա պիզէ կէճնտէրլէն հէր թահրիրաթը նէշը էթմէյէ վատ էթ- մէյիլ , անճազ պէյան էտիլէն ֆիքրլէրի մուլթասարէն իզթիպաս վէ իճմալ էտէրիլ : Մէսէլէլէր շունլարտան իպարէթ տիր . 1. Ամերիգան Պորտ պու մէմլէքէթատէ անճազ պիւր իլմ ի իլահի մէքթէպի պուլունտուր- մաղա գարար վէրմիշ օլուպ , պու խու- սուստա մագուլ պիր թասիլաթ թէքլիֆ էտէպիլիւրմի իզ : 2. Պու մէքէզի իլմ ի իլահի մէքթէպի նէրէ՞տէ պուլունտն : 3. Պու մէքէզի իլմ ի իլահիյէ քիլիսէլէրին իշթիրաք էտէպիլմէսի իշիւն նէ՞ եօլլար թալսիյէ էտէպիլիւր իզ :

Պու խուսուսարտա մէրազը պուլունտան վէ պէյան ը էֆքեար էթմէյէ մուգթէտիր՝ օլան սօսթլարլմըլն թասալվուրաթընը անլամագ իսթէր իզ :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

1911ԻՆ ՍԻՅԱՍԻ ՄԷՍԷԼԷԼԷՐԻ

ՓՐՕՑ. ԶԷՆՈՒ ՊԷՋԻԵԱՆ (ԱՅՆԹԱՊ)

Կէլէճէք(*) (1911) սէնէյի իշլալ էտէճէք պէլիճէ մէսաիլ ի սիյասիյէ հանկըլար օ- լաճաղընը թամմ քէսսիքէմէզ իսէք տէ , պազըլարընը եազինէն թախմին էտէպիլի- ըրիլ : Իշթէ օլ մէսէլէլէրտէն պազը մու- հիմմլէրի :

1. Ինկիլթէրա պիթթապի էն զիյատէ Լօրալար գամարասընն սէլահիյէթի իլէ մէշուլ օլաճազ տըր : Մէշուլթիյէթին սանքի մէնպալը օլան Ինկիլթէրաաաա փար-

(*) Պու պէնս կէյէն սէնս կազըլմըշ իսէ սէ կի- միզէ անճազ պու էազընլարտա կէյմիշ իշի :

լամենթին պիր գըսմինըն իրսէն Լօրտըղ ինտլաննա քէսպի իսթիհգազ էտէն զէ-վաթտան իպարէթ օլմասը, զաթէն չօգ-տան պէրու՝ աւրըն բուհըլէ իթթիֆազ էթմէյէն պիր խուսուս կէօրիւնիւյօր իտի: Ինկիլիզ այան մէհրիսին սուրէթ ի թէշքիլ վէ տաիրէ ի սէլահիյէթինտէ մուհիմմ իսլա-հաթ լազըմ օլաղընը հէր քէս սէօյլէյօր իտի: Պու մէսէլէնին հալլը զէմանը արթըղ կէլմիշ կէօրիւնիւյօր: Պիզզաթ Լօրտըղ քէնտիլէր իսլահաթըն լիզուլմընը թազըրի էտիյօր-լար: Լօրտ Բօզպըրինին թազաթի էյլէտի-յի իսլահաթ լաիհասը պունըն պէլլի տէլի-լի տիր: Անճազ քի իսլահաթ նէ՞ տէրհնէ օլաճազ, ճիւզի եա սաթհի՞ մի, եօզ իսէ աղիմ վէ էսասի՞ մի, իշթէ եազընոնա իճրա էտիլէճէք ումումի ինթիսապլար պունու թային էտէճէք տիր: Մը. Լա-գուիթ պունու անլամազ իշիւն էհալիյէ միւրաճաաթ էյլէտի, պազալլմ նէթիճէ նէ՞ օլուր:

Պիր տէ Ինկիլթէրուս իլէ քէնտի աղիմ միւսթէմլէքեաթը մէյանէսինտէ տահա սը-զը պիր ալազա մէյոտանա կէթիրմէք վէ միւսթին իսէ ճէսիմ Ինկիլիզ միլքինի 400 միլեօնը միւթէճապիզ մէֆրէթ պիր իմֆի-րաթօրըզ հալինէ կէթիրմէք՝ 1911ին Ինկիլիզ հիւքիւմէթ վէ փարլամենթինի էն զիյատէ իշղալ էտէն մատտէլէրտէն պի-րի օլաճազ սըր:

2. Միւսթէմիէ ի Ամէրիգատա կէլէճէք սէնէ իշիւն մուհիմմ իշէր հազըրլանըյօր: 1911տէ եէնի բէիս ինթիսապը մէսէլէսի Ամէրիգալըլարը էն զիյատէ մէշղու էյլէ-յէճէք: Տէմօգրաք վէ Բիփրայիգըն ֆըր-գալարը արատընտաքի բէգապէթ վէ միւճա-հէտէ հէր տէֆաքլինտէն զիյատէ օլաճազ: Տէմօգրաթլարըն սօն մահալլի ինթիսապ-լարտա զալէպէլէրի պունը անտըրըյօր: — Թիճարէթ ի խարիճիյէտէ Միւսթէմիէ ի Ա-մէրիգա սէրպէսթի ի թիճարէթ (free-trade) թարաֆընա՞ մը զիյատէ մէյլ էտէճէք,

եօզ իսէ սօն 40—50 սէնէտէն պէրու օլ-տըղը կիպի հիմայէ ի թիճարէթ (protection) մէպտէսինէ՞ մի սատըղ գալաճազ, իշթէ պու՝ 1911 սէնէսինտէ թէսպլիւն էտէճէք տիր: Կէմրիւք բէամի մէսէլէսի սօն 50—60 սէնէ իշինտէ հիշ պիր բէիս ինթիսա-պընտա պու տէֆաքի գատար պաշ մէսէ-լէ հալինտէ էհալի հուզուրընա կէլմէմիշ իտի: Թըրաթլար մէսէլէսի տէ տէրէճէ ի սանիյէ էֆրեարը ամմէյի իշղալ էյլէյէ-ճէք տիր, վէ Տէմօգրաթլարըն զալէպէսի թրրաթլարըն սու ի իսթիսապլարըն պիր տէրէճէ թաիֆիֆ օլունմասընը մուհիպ օ-լաճազ սըր: Շէօյլէ քի կէլէճէք սէնէ պէլ-քի Ամէրիգա ճիւմհուրիյէթի իշիւն Լինգը-նըն էյամընտան պէրու էն մուհիմմ սէնէ օլաճազ սըր:

3. Էօնիւմիւզտէքի սէնէտէ Իսլամնիա իշիւն պէլքի էն մուհիմմ մէսէլէ շիմաիքի սէրպէսթի թարաֆընտա օլան Գանայէլաս գա-պլինէսի իլէ Բօմա քիլիսէսի մէյանէսին-տէ օլան մուարազա սըր: Գանայէլաս գա-պլինէսի՝ հիւրիյէթ ի տինիյէյի շիմաիյէ-տէք օլաղընտան տահա կէնիշ մանատա գապուլ էյլէմէք, Գաթօլիք մէզհէպի ճէ-միյէթլէրին աոտէս, նուֆուզ վէ հուզու-գընը թահաիա էյլէմէք, վէ հիւքիւմէթի, քիլիսէնին վէ բուհպանլարըն թէսիրինտէն ազատ էյլէմէք նիյէթ ի գալիյէսինտէ տիր: Կէնճ. Փատիշահ Ալֆօնսօ տախի պու պապտէ Գանայէլասա հէմրէյ տիր տէյու սէօյլէնիյօր: Էլպէթ Վաթիգան պունա գաղըզ գօյաճազ, լաքին մուզալլէմէթին-տէ նէ՞ տէրէճէ մուվաֆֆազ օլաճազ, պիլ-մէյիլ, վազըրալար կէսաթէրէճէք: Ֆրան-տատա օլաղը կիպի Իսլամնիատա տախի քիլիսէնին հիւքիւ մէթտէն սյըրլմասընը թա-լէպ էտէնլէրին աոտէսի սէնէ պէ սէնէ թէզա-յիւս էթմէքտէ տիր: Պու սյըրլմազ հէր քէսին թաիմին էթաիյինտէն թէզ իճրա էտիլիքսէ թէմճիւպ էթմէյէլիմ: Շիմաի-քի հալտա Փօրթուզալ ինգըլապը Իսլա-

նիայա չօգ թէսիր էթմէյօր կէօրինիւյօր : Եինէ տէ զահիրի հալէ չօգ էհէմմիյէթ վէրմէմէլի :

4. Էօնիւմիւզտէքի 1911 սէնէսինտէ փօրթուկալըն պէլլի իշի պու սէնէ զարֆընտա իճրա էտիլմիշ օլան ինգըլալը սուրէթ ի նիզամիյէտէ թագիպ էյլէյէրէք ա-նըն մանթըզի նէթիճէլէրինի պիլֆիլի էլ-տէ էյլէմէք տիր : Բէհապինին աշուրի նուֆուզունու գըրմազ , մէզհէպի ճէմի-յէթլէրի տաղըթմազ եա միւրազէպէ թահթընա ալմազ , մէարըֆը իսլահ էյլէ-մէք կիպի վասիթալար իլէ ճիւմհուրիյէթի թահթը թէմինէ ալմազ , վէ պէյլէճէ տէվըր սապըզըն հէր նէվ սուի իսթիմա-լաթընը տէֆ վէ իսլահ էթմէք , իշ-թէ պունլար ազ իշ տէյիլ : 100տէ 80 օգումազ պիլմէյէն պիր էհալի իշինտէ ճիւմհուրիյէթի պագի սագըլալմազ վէ մա-քիւս պիր ինգըլալը մէն էյլէմէք քիւ-չիւք պիր մէսէլէ տէյիլ տիր :

5. 1911 սէնէսի քիմ պիլիր , պէլքի Ձին իշին , հէր հանկը տէվլէթէ օլտըլըն-տան մուհիմմ պիր սէնէ օլուր : Եագըն-լարտա իլք տէֆա օլարազ ֆէքինտէ փէք մահուտ տաիրէտէ օլարազ պիր նէվ մէճիս ի միլլի թէչէքքիւլ էյլէտի : Պու մէճիսին սանքի իլք թէֆէքքիւր էյլէտիյի վէ էքսէրիյէթին գապուլ էյլէտիյի խուսուս տահա կէնիշ պիր էսաս իւզէրինէ ինթի-խապ էտիլմիշ հագիգի պիր մէճիս ի միլլի , եա մէճիսի մէպուսանըն թէճէմիլի օլ-տու : Պու՝ մէշուլթիյէթէ տօղրու պէյիլք պիր աուրմորր : 3—4000 սէնէլիք նիմ էօյիւ կիպի ույուշուգ հալտա եաթան պիր ճէսիմ պէտէն արթըզ գըմըլտանըյօր , ույանմազ ալամէթլէրի կէօաթէրիյօր , մէշուլթիյէթ վէ մէտէնիյէթէ տօղրու հէր քէսին մէ-մուլինտէն տահա թէզ հարէքէթ էտիյօր : Էօնիւմիւզտէքի սէնէտէ Ձին մէմուլիմիզ-տէն խարիճ գըյամ վէ հայաթ ալամէթ-լէրի իպրազ էտէրտէ միւլթէհայիյի օլմա-յալըմ :

6. 1911 սէնէսի ահվալը զահիրէյէ պագարազ , Ասիա ազվամը արապընտա էն զիյատէ իրանլար իշին պիւհրանը պիր սէնէ օլաճազ : Աճէմիսթանըն միւսթազ-պէլ նասիպի նէ՞ օլաճազը , էկէր շիմսիյէ-տէք թէգարրիւր էտիլմէտի իսէ , փէք իհ-թիմալ պու սէնէ իշինտէ թէգարրիւր էյ-լէյէճէք տիր : Բուս վէ ինկիլիլ փօլիթի-գասընըն իրան հագգընտաքի ճիհէթի ար-թըզ քիմնէ իշին սըրր տէյիլ , շիմալ վէ ճէնուպըն տէհշէթի գըսսաճը իրանը էյի-ճէ գալըմըլ արատա , իրան մէշուլթի-յէթիքիլէրան վէ միւլթէճիւնընըն հա-լինէ օլաճազ , պիլմէմ : Անճազ ալամէթլէ-րինտէն հիւքմ էթմէք ճաիլ իսէ իրանըն միւսթազիլ պիր տէվլէթ հալինտէ սօն կիւնլէրի եագըլալմազտա կիպի կէօրինիւ-յօր : 1911 սէնէսի պու պապուտէ սօն տէ-յիլ իսէ , հիշ տէյիլ , մուպյէն պիր ճէվապ վէրէճէք տիր : Պագալըմ նէ՞ օլուր :

1911տէ Ալսթրիա վէ Ալմանիա փօլի-թիգասընտա մուհիմմ թէպէտտիւ-լաթ օլաճազը միւլթէմէլ կէօրինմէյօր : Պրանսուա Ժօգէֆին , զաֆիլ մէյտանտան գալգմալը կիպի պիր ազիմ վագաա օլ-մասուրգճա , իթթիհատը տէլաուէ քէնտի շիմսիքի մէյլէքինտէ տէվամ էտէճէք : — Պալգան նիմճէգիրէսինտէ օլան քիւչիւք տէվլէթլէրին տէ սիյասէթի տախիլիյէ վէ խարիճիյէլէրինտէ 1911տէ մուհիմմ թէ-պէտտիւլաթ օլաճազը մէմուլ տէյիլ : Դէ-զալիք 1911տէ Եունանիսթանըն տախիլի-րահաթսըղըլը եա տուրազսըղըլը մէյ-տանտան գալգաճազընը զանն էթմէյիլ :

ԹէՊԱՊԷԹ ՎԷ ԻԹԻԳԱՏԱԹ Ը ՊԱԹԸԼԷ

ՏՕԳ ԼԵԻՈՆ ՄԵԼԻՏՈՆԵԱՆ (Ձէյթուն)

Իթիգատաթը պաթըլէ հիւքմ էտիլէ-ճէք պիր ճիւրմ սայըլմատան իսէ՝ հագ-գընտա էսէֆ էտիլէճէք պիր պախթսըղըլը տըր : Պու ճիւմէ իլէ պէրապէր չօգ շէրր

Թէվիտ էյլէյէն վէ պէշերիյէթէ չօգ զի-
յան իրաւ էթմիշ օլան պիր պէլա սըր :
Պու վազթտա մագսէտիմ, իթիգատաթ ը
պաթըլէնին, իլմին սալթ պիր շիւպէսինէ,
հանի, թէպապէթէ իրաւ էյլէտիյի զիյան
հագգընտա մալիւմաթ վէրմէք տիր :

Գատիմտէ ինսանլար սէվգ ի թապիի իլէ
միւտալթա (իլաճ) միւթէպլիգ պիր թա-
գըմ շէյլէր եափարլար իտի, սանճըյան
մահալլէրինէ կիւնէշտէ զըզմըլ թաշ փար-
չաւր վէ եարալարընա աղաճ եափրազ-
լարը Կօրլար վէ սարղը եէրինէ ինճէ տալ
գապուգլարընը իշ զարլարընը իսթիմալ
էտէրլէր իտի :

Հէրօտօթըս նամ միւվէրրիս հիքեայէ
էտէր քի էզմինէ ի գատիմէտէ, Մըսըրտա վէ
Ասիա ի սուղրատա էհալի, խասթալարընը
պիր մէյտանլըգտա էնզար ը ամմէ-
յէ արզ էտէրլէր վէ կէլիպ կէշնլէր արա-
սընտա զ խասթալարըն իղթիրապընա միւ-
շապիհ խասթալըգլարա տիւշար օլմուշ օ-
լանլար վար իսէ, անլէր նէ կիպի թէ-
տապիր իլէ իքթիսապ ը աֆիյէթ էյլէ-
տիքլէրինի, խասթալարա թարիֆ է-
տէրլէր իտի . վէ սօնրա թապիյէ օ-
լունան թէտալիր, վէ թէտալի իլէ ան-
լէր խասթալըգտան խէլաս օլունճա,
հէման մապէտլէրէ կիտիպ, անտէն շիֆա
պուլաուգլարը իլլէթին ալայիմինի վէ նէ
սուրէթլէ, վէ նէ կիպի իլաճլար իլէ շիֆա-
եապ օլտուգլարընը գայտ էթտիրիլըրէր իտի :
Օլ մապէտլէրտէ օլան քեահինլէր պու
շէյլէրի գայտ ու զապթա մէմուր օլտուգ-
լարընտան, ազ զէման սօնրա քէհանէ թա-
գըմը իճրա ի թէպապէթէ կիրիշմիշ տիր-
լէր : Ֆէննի թըպպ, պիր չօգ սարլար բա-
հիպլէրին վէ ալամմը նաւըն ճէհալէթ
հիւճիւմլէրինէ մարուզ օլտուգընտան պիր
չօգ պաթըլ իթիգատալարըն մէյտան պու-
լաճաղը թապիի իտի : Օլ պաթըլ իթի-
գատալարըն պիր գաշընը զիքը էտէրիմ :

Ճէսէսէ վէ անըն քէհարէթիւնէ չէշմ ի
հագարէթլէ պազմագըղգ :

Գուրունը վիւսթատա շու սէօզլէր
տարպ ը մէսէլ հիւքմիւնէ կէշմիշ իտի .
եանի, «Ճէսէտէ հագարէթ Ալլահա շէրէֆ
կէթիրիր» . «Թէհարէթ ատէմի զուրուրա
վէ քիրիլիք թէվազույա գըլաղուզլար» :

Ազիզ Անթօնի պիւթիւն միւտտէթ ի
էօմիւնտէ պազլարընը եըյգամասաղը
իշին Աթանասիոս թարաֆընտան թահսին
էտիլմիշ, Ազիզ Աբրահամըն՝ էլլի սէնէ էլ
վէ պազլարընը եըյգամամասը ազիլիյինէ
պիր աշիլ տէյու զիքը էտիլմիշ : Ազիզ
Սիլվիա փարմազլարընտան մատա վիւճիւ-
տիւնին հիշ պիր եէրինէ սու տօգուճաուր-
մատըղը իշին մէտհ օլունմուշ սըր : 1585
տէ էտիւպուրկ սօգապլարընը թէմիզ
թութուլմասընը լուզումը իսթար օլու-
նունճա շէհրին պէլէտիյէ մէճիսի վէ միւ-
թէհայիզանը պունա մուխալէֆէթ էյլէտի-
լէր վէ 1700 թարիխինտէ վուգուա կէլէն
հարիգ ի քէպիր շէհրի էյիճէ թէմիլլէտի .
վէ էհալի հարիգ ի մէզքիւրի պիր պէլա
ատտ էյլէտի իսէ տէ, հագիգաթէն օ՝
շէհրէ մուճիպ ի պէրէքէթ օլտու : 1530տա
ճէնօպլըլար, Միքայէլ Քաթօյը, վէ օ թա-
րիստէն թամմ եիւզ սէնէ սօնրա Միլան
էհալիսի պիր թագըմ քիմնէլէրի գաթլ
էյլէտիլէր, շու իթթիհամ իլէ քի պունլար
խանէլէրին տիվարլարընա իլլէթ հասըլ
էյլէյէն պիր մէլհէմ չալմըշլար իմիշ : 1832
տէ Փարիզտէ գօլէրա զուհուր էյլէտիյին-
տէ Սէն նէհրինտէն սու թաշըյան սուճը-
լարը հապս էյլէտիլէր : Չէվալլըլար իլ-
լէթլէրին՝ էվլէրին տիվարլարընա մէլհէմ
չալընմասընտան եա սուլարըն իշինէ զէհիւր
աթմազլըգտան տէյիլ, անճագ սօգազ-
լարըն վէ սուլարըն քիրիլիյինտէն իտիյինի
անլամատըլար :

Տիկէր պիր պաթըլ իթիգատ, Քէնն ի
քէպապէթի սիւնիս քաշիմաքընա մու-
խաշիմ ասս էյլէմէֆ սիր : Գուրունը վիւս-
թատա կէրէք ֆէթհ ի մէյիթ ամէլիյաթը
վէ կէրէք ամէլիյաթ ը ճէրրահիյէ մէմու

իտի, չու պաթըլ իթիգատ իլէ քի ամէ-
լիյաթը ճէրրահիյէ գըյամէթ իւլ էմ-
վաթտա իհեա օլունաճադ օլան ճէսէտտէ
պիր նօգսանիյէթ հասըլ էտէր: Ումումըն
ֆիքրինտէ պու թէսավվուր օլ տէրէճէ
եհըլէշմիշ իտի քի ամէլիյաթը ճէրրահի-
յէյէ չէշմի հագարէթլէ պագըլըր իտի .
վէ անճադ 1406տա Ալման իմիէրաթօրը
Րօհնդէլին ֆէրմանը իլէ ամէլիյաթը ճէր-
րահիյէ իճրա օլունաճադը պաշլանտը:
Մն իւչիւնճիւ ասըն իպթիաասընտա Լա-
թէրան մէճլիսի՝ ըուհպանլարըն իճրա ի թէ-
պապէթ էյլէմէլէրինի նէհի էյլէմիշ իտի:
Պիր գաշ սէնէ սօնրա Յնճիւ Հօնօրիւր Փա-
փա, վէ 1248 թարիխինտէ Լէման մէճ-
լիսի օլ էմրի թէէքիա էյլէտիլէր: Պու
էմրիլէրին թապիի նէթիճէսի օլարադ ֆէնն
ի թէպապէթ իլէ մէշղուլ օլան հէր քիմ-
սէյէ սիհրպազ նազարը իլէ պագըլըր
իտի: Եէհուտիլէր թարաֆընտան Սալէրնօ
վէ Մօնթփէլիէր մէքթէպլէրի թէէսիս է-
տիլինճէ՝ Յնճի Նիքօլա Փափա օլ մէք-
թէպլէրին թապիպլէրինէ թէտապի իչիւն
միւրէճաաթ էյլէմէքլիյի եասադ էյլէտի:
13իւնճիւ տէհրաէ Ալպի մէճլիսի, 14իւն-
ճիւ տէհրաէ Ալլինեօն մէճլիսի, վէ 15նճի
տէհրաէ Պանպըրկ սինօսը այնի գարարը
թէէքիա էյլէտիլէր:

Սը. Ամբօսիտու տէմիշ, «Ֆէննի միւտա-
վաթ սէմալի իլհամա մուխալիֆ տիր:»
Օն ալթընճը տէհրաէ Գօգանըն ֆէվաիտի
մալիւմ օլուպ, Փէրու էհալիսի անը չօգ
մէտհ էյլէտիլէր: Իքի ըահիպլէր — Աքօսթա
վէ Տօն Անթօնիա ճուլիան — պու էֆքեարը
թասարդ էթմիշ իքէն՝ ճէնուպի Ամէրիգա-
տա Լիմանըն իքինճի մէճլիսի պունըն իս-
թիմալը տիլին թալիմաթընա զըտտ սըր
տէյու իտտիա էյլէտի: 1847տէ ճէյմըս
Եընկ Սիմփսըն նամ Աքօշեալը պիր թապիպ
ամէլիյաթը ճէրրահիյէտէ խասթալը պա-
շընտըրմադ իչիւն իսթիմալ էտիլէն քը-
րօֆօրմ ատէմին աղրըլարընը թալսֆիֆ

էտիյօր, պու իսէ տիլին թալիմաթընա
մուխալիֆ տիր իտտիասընտա պուլունտու:
Պիր կիւն ճէյմըս Սիմփսըն պիր պէօ-
յիւք գալապալըղա խիթապէն «Սիլ թէք-
վինին Ջնճի պապ 21իւնճի պլէթինի տէր-
խաթը էթմէյօսընը: Ալլահ հագրէթ
ի Եւայը հագրէթ ի Ատէմին էյէկի քէմի-
յինտէն խալդ էթմէք իսթէտիլինտէ, անա
տէրին պիր ույգու վէրտի: Ատէմի իլք
տէֆա պաշընտըրան ճէնապը հագգ քէն-
տիսի իտի» տէյինճէ, պու տէլիլ պիր փարշա
ազլարընա եաթար կէօրինիւյօր:

Տիկէր պիր պաթըլ իթիգատ Եօշիւշ
ազիզլէրին պագիյէսիւնճէն շիճա մէմուշ
էյլէմէֆ տիր: Ասարը վիւսթատա Սը. Րէ-
մինին Եիւզիւյիւ պիր միգտար սու իչլինէ
պաթըրըր իսէ օլ սու հումմալարը սա-
ղալորը, Ս. Կալըն թիւրպէսի էօնիւնտէ
Եանան լամպանըն եաղը չիպանլարը սա-
ղալորը. Սէնթ Վալէնթին մէճնուլարա
չիֆա վէրիւր, Սէնթ Օվիս սաղըրլարա չի-
ֆա վէրիւր, Սէնթ Իւթրօփիւր իսթիպա-
յա, Սէնթ Ափօլինա տիշ աղըրսընա չիֆա
վէրիւր տէյու ինանըրլար իտի: Պալէրիա-
տա 1684էտէք պիր թագըմ քիմնէլէր իտ-
տիա էտէրլէր իտի քի, պիրիսի գուտուզ
պիր քէօփէքտէն ըւրըրըր իսէ՝ վագթ
ֆէվթ էթմէյէրէք Սէնթ Հրպըրթըն մէզ-
պահը Եանընա կիթսին վէ իլլէթինտէն
չիֆա պուլուր: Ինկիլթէրրա գրալը իւչիւնճիւ
Վիլլեմ պունլարա ինանմազ իտի կէօրիւ-
նիւյօր, զիրա ալամմը նասըն պու պա-
թըլ իթիգատլարընը կէօրինճէ անլէրէ
թէրահիւմ էտիպ պիր կիւն խասթալար-
տան պիրինէ տէօնէրէք, «Ալլահ սանա չի-
ֆա վէ ազլ վէրսին» տէտի:

ԻԼՍԻ ԻԼԱՅԻ ՄԷՔԹԷՊԻ

Առէսաքերին 40ընճը նօմէրօսընտա իլմի
իլահի մէքթէպլէրինին թիւրքիատա անճադ
պիր տանէ օլմասը, վէ անըն տա միւնա-

սիպ պիր մահալտէ քիւշատ էտիլմէսինի Ղարպի Միշընըն միւթալաա մատտէսի էթմիշ խալիյնի զիքը իլէ, անլէր պու պապտէ պիր գարարա կէլմէզտէն, հէր քիլիսէնին պէյանը էֆքեար էյլէմէսինի թավսիյէ, վէ պիր տէֆա Ղարպի Միշըն պիր գարարա կէլիւսէ արթըգ անը պաշգա պիր գարարա տէօնտէրմէք գօլայ օլմազ խտիյինի պէյան էթմիշ խտիք: Պու պէնտի օգուլյանլարտան պիրիսի Աւեսաքերին 48ինճի նօմէրօսընտա «Իշպու միւթալաայը . . . քէնտիլիլիյնտէն մի եօգսա Միշըն թարաֆընտա՞ն մը պէյան էտիյօր»: տէյու սիւալ էտիյօր:

էյէր պու սիւալ պէնէն իրատ էտիլմէսէ խտի, պիր մէքթուպ իլէ ճէվսպ վէրիւր խտիք, լաքին պէնի օլմասընտա շու խայր վար սըր քի մէսէլէ հէր քէսին փիյշ ի նազարընա թէքրարէն գօնուլմազլէ իհմալիյէթ վէ զաֆլէթտէ օլանլար ույանտըրըրըրար: Յուլիս իպթիտասընտա Մէրզիֆունտա ինիգատ էտէն իթթիհատ մէճիսիմիլին խիթամընտա՝ պէրա ի թաթիլ իսթանպօլա կիթմիշ խտիմ: Օրատա օլտըղըմ գէման «Ղարպի Միշըն Մէճիսի» Պաղչէճիքտէ սէնէվի մէճիս ագա էյլէտի: Օլ մէճիստէ «Իլմի իլահի մէսէլէսի» մուգատտէմա զիքը օլընտըղըր թարգտա միւզաքէրէ էտիլիպ նիհայէթ, զիյատէ միւթալաա օլընմասըր իշիւն պիր միւստէթ տահա թէէլիւր օլընտը: Այնի վազթտա մէսէլէնին պու կիւնէտէք միսիօնէրլէր արասընտա թէաթի ի էֆքեարա պատի օլմագտա խտիլիյնիտէ մուսատտագ օլարագ անլատըմ:

Մէզքիւր մէճիս խիթամընտա իսթանպօլա ափտէթ էտէն միսիօնէր տօսթլար իլէ գօնուշուպ կէօրիւշիւր իքէն, անլէր պու իլմի իլահի մէսէլէտի հագգընտա մար իւզ զիքը թասավլուրը եանի, միւմքին իսէ Իլմի իլահի պիր տանէ, օ տախի միւնասիպ պիր մէրքէզտէ օլմասը հագգընտա՝ միսիօնէրլէր արասընտա էփէյի պիր մէյլ օլտըղընը պէ-

յան էյլէտիլէր: Օ էանատա (չիմտի Ամէրիգատա պուլունան) պիր միսիօնէրէ տօսթումուզ՝ պանա «Թիւրքիալը պիր ռատէրլէրին թասավլուրընը տա անլա մագ պէլքի միւթալաալըզա եարտըմ էտէր, պինաէն ալէյհի պիր մէգալէ եազարագ մատտէյի ումումա թագտիմ էթսէնիլ էյի օլուր» տէյու թէքլիֆ էյլէտի: Վէ պու մատտէնին պէյլէ միւզաքէրէսինէ մէճպուրիյէթ վէրէն մուհիմմ խուսուսլարտան պիրիսի տէ, շիմտիքի պէշ եէրլէրտէ աչըլան Իլմի իլահի մէքթէպլէրինէ էտիլէն մէսարիֆ նիսպէթինտէ թալէպէլէրին կէլմէսի խտիլիյնի պէյան էյլէտի:

Պու մէսէլէյի 20 սէնէ էվլէլ եինէ պու շէքլտէ իշիթտիլիմ խաթըրմա կէլիւր: Վէ տահա զիյատէ օլարագ հէր սէնէ պիր տէֆա իշիթտիլիմ պիլէ խաթըրմա տըր: Վէ մէսէլէ կիթտիքճէ միսիօնէրլէր արասընտա տահա ճիտտի սուրէթտէ էլէ ալընմագտա օլտըղընը վէ անլէրին գարարընըն թէէսիւրի նէրէյէ վարաճաղընը էյի պիլտիլիման, ֆէնսիւմ տախի մէսէլէյի ճէմասթլարմըզա արզ էթմէյի վազիֆէ տատ էյլէտիմ:

Վէ Աւեսաքերին 40ընճը նօմիօսընը օգուլյանլար կէօրիւրլէր քի, պէն ճէրէյան էթմէքտէ օլան էֆքեարըր պիթարաֆ օլարագ տէրմիյան էյլէմիշիմ, անտէ քէնտի թարաֆըմտան էֆքեար պէյան էթմէյիպ, սալթ հագիգաթը հալը ումումըն միւթալաալընա թագտիմ էթմիշիմ: Նինէ այնի մէսէլէլէրի քիլիսէլէրիմիլին թահթը միւթալաայա ալմասընը, վազըթ վար իքէն, աճիզանէ թավսիյէ էտէրիմ:

Իլմի իլահի մէտրէսէսինին անճագ պիւր Տանէ օլմասը ֆիքըրինի հասըլ էտէն խուսուս մէզքիւր միւէսսէսէյէ ազ շա կիրալէրին կիթմէքտէ օլտուգլարը խտիլի փէք աչըգ տըր: Նիլի՞ւն կէնճլէրիմիլ տիկէր հէր հանկը տաիրէլէրէ տու կիպի ագըշըպ կիտէր իքէն՝ պու տաիրէլէյէ սօղուգ

պագըյօրլար՝ սիւալընա՝ «Բուհանի մէմուր-
լար եէթիշտիրմէք» սէրնամէսի ալթընտա
նէշը օլընան մէգալէմ իլէ տօղրուտան վէ
տօլայըտան ճէվապ վէրմիշ իտիմ, վէ
Անեսաքերին 48ինճի նօմիօսընտա Տօգ. Գ.
Նաճարեան տախի միւնասիպ պիր ճէվապ
վէրմիշ տիր :

Հէի պու ճէվապլարը իճմալ էտէրսէք՝
մէսէլէ քիլիսէլէրիմիլին հուզուրընտա տու-
րույօր : Գիլիսէլէր րուհպանլարը վէ անլէ-
րին մաիշէթ վէ մէվգըլարընը իսթէր իս-
թէմէզ մուազղէզ պիր հալտէ կէօրիւպ
կէօղէթմէլի տիրէր, վէ կէնճէր հէր տաի-
րէտէ օլարըը կիպի պու տաիրէտէ տէ շա-
յանը զըպթէ պիր հալ կէօրմէլի վէ քէն-
տիլիքէրինտէն օ իշէ թէշվիզ օլունմալը
տըրլար :

Էյէր քիլիսէլէր պու պապտէ ույանմալ
իսէ պիր ալ սօնրա՝ շիմտիքի շէքաիքէրի
րուհպանլար գըղլէթինտէն տահա տէհ-
շէթլիսինէ միւպթէլա օլաճադլարը ափ
աշիքեար կէօրիւնիւյօր : Ամմա շիմտիտէն
րուհպանլար եէթիշտիրմէնին միւէսսիր
չարէլէրինէ թէվէտիւլ էտէրլէրսէ թէշ-
քիլաթըմըզ գուվլէթլէնիր, վէ իլմի իլահի
մէքթէպլէրիմիլ իսթէր իսթէմէզ էպի
մէվգըլէրինտէ սապիթ գալըր : Շու հալտէ
իլմի իլահի մէսէլէսինտէ պիզ եէրլիլէրին
րէյի «ամէլի հարաքէթիմիլ իլէ» միւէս-
սիր օլաճադընա էմին իմ :

ՄԻՊԱՐ 3. ՄՆՁԵՐԵԱՆ

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՔՐԻՍՏՈՍ ԻԶԻՆ ՄԱՀՖՈՒԶ

Յուզա րէտուլըն րէսալէսինին պիրինճի
այէթի՝ պիր տէ շու սուրէթլէ թէրճէմէ
էտիլէպիլիր . «Փէտէր Ալլահտա սէվիլմիշ,
վէ Յիսուս Քրիստոս իշին հըֆղ օլունմըշ
օլան տալէթլիլէրէ :» Միւմինլէր Յիսուս
Քրիստոս իշին հըֆղ օլունմըշ տըրլար :

Անլէր էվլէլա Քրիստոսըն մուհասպէթի
իշին հըֆղ օլունմըշ տըրլար : Մուհապ-
պէթ վազաա խօտպինանէ տէյիլ իսէ տէ ,
պիւթիւն գալպին իշի տիր : Հազիգի մու-
հապպէթ գըսմէն վէ պիր միւտտէթ ի-
շին տէյիլ, քիւլլիշէն վէ հէր վազթ ի-
շին տիր : Քրիստոս քէնտիլի պիզի պու
նէվ քեամիլ պիր մուհապպէթ իլէ սէվտի :
Անըն թէնէզղիւլինտէ, պու տիւնեատաքի
պիւթիւն հայաթընտա , էլէմլէրինտէ վէ
էօլիւմիւնտէ օ քէնտի մուհապպէթինի պի-
զիմ իշին սաղլամըշ իտի : Էօլիւմէ րազի
օլտու, լաքին օ մուհապպէթտէն վազ կէշ-
մէտի : Յիսուս քէնտիլի պիզէ տէյէպի-
լիր քի պէն սիզին իշին — սիզին մու-
հապպէթինիլ իշին հըֆղ օլունմըշ ի-
տիմ : Իմտի պիզէ տէ վաճիպ տիր
քի պիզիմ մուհապպէթիմիլ Քրիստոս
իշին մահֆուզ օլա , վէ ճիւմլէ մու-
հապպէթլէրիմիլ Քրիստոս օլան մուհապ-
պէթիմիլէ միւէտէս , վէ անըն իլէ թազ-
տիս օլունմուշ օլա : Պիր զէվճէնին գալպի
տաիմա քէնտի գէվճի իշին մահֆուզ
օլտուլու կիպի միւմինին գալպի տաիմա
Քրիստոս իշին մահֆուզ օլմալը տըր :

Սանիէն. Միւմին Քրիստոսըն սաշահր
իշին մահֆուզ տըր : Քրիստոս հազիգի
ատէմ նասըլ օլուր , ծնու տիւնեայա թա-
րիֆ վէ իզհար էտէճէք . լաքին պունը պիր
թազըմ գաիտէլէր վէ էմրլէրէ տէյիլ, ան-
ճազ հազիգի հայաթլար իլէ կէօսթէրէ-
ճէք տիր : Վէ իշթէ հէր պիր միւմին պու
տիւնեատա Քրիստոս օլան ճէլիլ ինսա-
նիյէթին պիր եա պիր գաշ ճիհէթինի
իզհար էթմէք իշին տալէթ օլունմըշ
տըր : Հէր պիր չօճուզ պիր թազըմ գա-
պիլիլէթ վէ իսթիտալար մէճմուլի օլուպ ,
անլէրին նէմա պուլմասը իշին պէքէնիլ-
տիլի կիպի , հէր պիր միւմին տէ Քրիստո-
սըն պիր ճէլալընըն իզհարը իշին մահ-
ֆուզ տըր :

Սալիսէն , Միւմին Քրիստոսըն խրսմէ-

թի իշխան մահֆուզ տըր : Գրիստոս շու կիւնահքեար տիւնեայը խելաս էտիպ անտէ պուլունան ճիւղէ գուվիլէթլէրի Ալլահըն իրատէթինէ թապի գըլաճագ , վէ պու իշի միւմինլէրտէ վէ միւմինլէրին էլի իլէ իշէյէրէ.ք իճրա էտէճէ.ք տիր : Պիր ճէնէրալ քէնտի ապքէրլէրինի , սիլահլարընը , իսթիհքեամլարընը հէփ պիրէր մագսէտ իշլին հազըրլատըլը կիպի Գրիստոս տախի հէր պիր միւմինի պիր իշ իշլին հազըրլամըշ տըր : Հէր քէս օ իշ իշլին մահֆուզ վէ միւնթագըր տըր : Վագթը կէլաիլինտէ օ իշի կէօրմէլի տիր :

Բապիէն , Միւմին Գրիստոսըն ճէլալը վէ զաճէրի իշլան մահֆուզ տըր : Շիմոի թարիխ անճագ պիր մուգատտէմէ տիր , քիլիսէնին հայաթը շէրը ալէյհինտէ պիր միւնահէտէ տիր : Պու միւնահէտէնին պիր նիշանկեահը , պիր մուզաֆֆարիյէթի վար տըր : Գուզունըն տիւլին կիւնիւ վար տըր : Անտէ Մէլէքիւթ Ուլլահ քեամիլէն զաֆէրեապ օլուպ Յիսուս Մէլիք հէր շէյի քէնտի իրատէթինէ թապի գըլմըշ օլաճագ տըր : Օ ճէլալ կիւնիւ , օ միւզաֆֆէրիյէթ էյամը եագլաշըյօր : Վէ օլ կիւնտէ վէ օլ կիւնիւն ճէլալինտէ հէր պիր միւմինին տէ հիստէսի պուլունաճագ տըր , պինաէն ալէյհ պու ճիհատտա սատագաթ իլէ իշլէյէն հէր պիր միւմին օ կիւն իշլին մահֆուզ տըր :

Վէ իշթէ միւմինին հայաթընըն սըրըր պուրատա տըր : Անըն մուհապպէթինին , սիրէթինին , խըտմէթինին վէ իւմիտինին կիլլի էսասը Գրիստոս տըր : Պու մախֆի ալագանըն հագիգի վէ պագի օլաուզը տէրէճէտէ Միւմին քէնտի տալէթինէ լալըգ պիր էօմը կէշիրէպիլիր : Պու սըրըր ունութաուզընտա քէնտինին հայաթը սապաշգա հայաթլար կիպի ատի պիր հայաթ օլուր :

ՔԻԼԻՍԷ ԽԱՊԷՐԼԷՐԻ

Պրուսա վէ ճիւլարընտա պուլունան քիլիսէլէրի զիյարէթ էթմէք իւզրէ , Դեկ. 12տէ Վեր. Գ. Տէմիրճեան իլէ Սթանպուլտան հարաքէթ էյլէտիք : Պու միւնասէպէթլէ կէօրտիլիւմիզ քիլիսէլէրէ տաիր աթի իւզ զիքը մուխթասար մալիւմաթը թագաթիւմ էթմէք իսթէրիզ :

Պիլէճիթ : Պիլէճիթ՝ թագըրիպէն 2000 խանէտէն իպարէթ պիր գաղա օլուպ , պունըն 16 խանէսի Փրօթէսթան տըր : Փրօթէսթանլար սէնէվի 103 լիրալըգ պիր պիւտճէ իլէ , պիր վարզ վէ իքի մուալլիւմ իսթիլիստամ էթմէքտէ տիրլէր , մէքթէպտէ 50 գատար օլլան չօճուզլար վար տըր , պիր ճէտիտ քիլիսէ պինասընա սարֆ օլունմագ մագսէտիլլէ կէշմիշտէ ճէմաաթ թարաֆընտան վէրիլէրէ.ք թէրաքիւմ էթմիշ օլան 500 Օսմ. լիրաուընըն սէնէվի ֆաիդի (60 Օսմ. լիրասը) , քիլիսէնին սէնէվի 40 լիրա բուհանի վէրիլիսի , վէ Լուսաուրչական թալէպէլէրտէն կէլէն 15 լիրա գատար պիր մէպլաղ մէզքիւր պիւտճէյի գափաթմագտա տըր : Իլէրիտէ մէյտանա կէլմէսի իհթիմալ օլան հէր հանկը պիր սուի թէֆէհհիւմ թէհլիքէսինին էօնիւնիւ ալմագ մագսէտիլլէ մէպլաղը մէզքիւրին միլքէ պաղլանմասընա ճէմաաթ թարաֆընտան պիլ իթթիֆագ գարար վէրիլմիշ տիր : Պիլէճիքտէ պիր գըզլար մէքթէպիլին պուլունմատըղընա չօգ թէէսիւֆ էյլէտիք : Մէզքիւր քիլիսէ Պատ. Հովիւեան կիպի զայյուր վէ տինտար , վէ իհթիյաճաթը հազըրէյէ քեաֆի պիր իշճիյէ մալիք օլմատընտան տօլայը շայանը թէպլիք տիր : Հէման հէման տէօրթտէ իւշիւ եէքաթիէրինէ փէք եագըն ազըրպա վէ մասաթ հալլէրի գանաաթպաիշ օլան պու ճէմաաթ տահա զիյատէ իթթիֆագ , հիւմիյէթ վէ Խրիաթիյան լէթաֆէթիլլէ իշէյէճէք օլուրլար իսէ , մէզքիւր գաղատա միւպա-

րէք պիր գուվիթ մէրքէզի օլաճաղլարն-
տա չիւպհէ եօզ տըր :

ՃէՐՐԱՀ : Ճէրրահ 400 խանէտէն ի-
պարէթ պիր էրմէնի գարիյէսի օլուպ է-
հալիսի չօգճա գօղա իշիյէ մէշղուլ տըր :
Ճէրրահ քիլիսէսի 38 խանէ , վէ 108 նու-
ֆուստան իպարէթ օլուպ , պու սէնէ մուալ-
լիմ վէ վարդտան մահրում օլարագ , էս-
քի վէ ախշապ պիր պինատա իճթիմա վէ
պիրատէրէրտէն պիրինին տէլպէթիյէ
քէնտի իպատէթ իւրղմէթլէրինէ տէվամ
էթմիշ տիրլէր :

ԵՆԻԹԷ : ԵՆԻԹԷ՝ Ճէրրահն եարըմ
տաթ գատար զարպընտա պուլունըպ
1100 էրմէնի խանէսինտէն իպարէթ տիր :
Օրատա 40 խանէ Փրօթ . պուլունըպ պիր
կիւզէլ քիլիսէ վէ պիր մէքթէպ պինասը-
նա մալիք տիրլէր : Մէքթէպտէ 40 գա-
տար գըղ վէ օլլանլար պուլունուպ , քի-
լիսէնին չօպանը վեր Յ . Ծիլեանըն քէրի-
մէսի օրատա մուալլիմէ մադամընտա չա-
լըմագտա տըր :

ՊՐՈԻՍԱ : Պրուսատա չիմտիլիք վեր .
Պաղտասարեանըն մախտումը Պատ . Օթթօ
Պաղտասարեան չալըմագտա տըր : Միւ-
մաիլէյհ Կլասկօտա պիր իլմ ի իլահի մէք-
թէպլինի եաղընտա իթմամ էթմիշ օլուպ ,
կէնճ , զայյուր , գապի իւլ պինեէ վէ տին-
տար պիր իշնի տիր : Պու քիլիսէ պիր զէման
պու հէվալիտէ էն գուվիթլի պիր մէվզը
իհրագ էթմիշ իքէն , աղալարընըն փէք
չօղունըն հիճրէթ էթմէսիյէ էլեէվմ քիւ-
չիւք գալմըշ տըր : Փաղաթ կէնճ վարղ
իլէ պերապէր ճէմաաթըն եէնի պիր ճէհա
ու զայրէթ կէսթէրմէսի միւսթագպէլ
իլիւն իւմիտ վէրմէքտէ տիր :

Պրուսատա միլլէթիմիղ իլիւն օթուղ
սէնէտէն զիյատէ պիր միւտտէթտէն պէ-
րու մէնպաւը պէրէքէթ օլմուշ օլան Պաղ-
տասարեան էյթամիւսանէսինի կէօրմէք տա-
խի պիլիմ իլիւն մուճիպ ի մէսէրէթ օլ-
մուշ տըր : Միւէսսէսէ ի մէքքիւրէ՝ մէվզի-

նին աղալար , պինալարընըն ինթիզամ վէ
թէհարէթի , տէրունինտէ պուլունան 50
գատար էթիմիլէրին մէմուռիյէթպախշ
ահվալը հաղըրէսի , անըն խտարէսինէ
քէնտի քէնտիսինի վագֆ էթմիշ օլուպ ,
հալա եօրուլմաղ պիր զայրէթ իլէ չալըշ-
մագտա օլան վեր . Պաղտասարեանըն ֆէ-
տաքեարանէ ճէհալէրինին տիրի նիւմունէ-
լէրի տիրլէր : Միւմաիլէյհի պու մուֆիտ
խըտմէթիւստէն տօլայը թէպլիք էտէրիզ :

ՍԷՕԼԷՕՁ : Սէօլէօղ՝ Պրուսանըն 50 միլ
գատար չիմալը շարղընտա 1000 էրմէնի
խանէսինտէն իպարէթ պիր գարիյէ տիր :
Մէքքիւր գարիյէ տաղլար արասընտա
պուլունըպ չիմալ թարաֆընտան նիկիա
տէնիզլինէ հաղիր տիր : Պուրատա 12 խա-
նէ Փրօթ . պուլունուպ պու սէնէ վսիղլէրի
եօզ տըր : 15 գատար շակիրտի օլան պիր
մէքթէպլէրի պուլունըպ պիր կէնճ թարա-
ֆընտան խտարէ օլունմագտա տըր : Գա-
րիյէնին մէքքէզլինտէ պուլունան քիլիսէ
պինասընըն կէչէն սէնէ իհրագ էտիլմիշ
օլմասը անլէրի պինաճա չօգ փէրիշան
էթմիշ , վէ չիմտի եարը խարապ քիւ-
չիւք մէքթէպ օտաաընը քիլիսէ մագսէտի-
նէ տէ իսթիմալ էտիյօրլար :

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՔԻԻՐԻԷ Ի ՇԱՎԱՆԸՆ ԻՐԹԻՑԱԸ

Տահա եաղըն զէմանլարա գատար
քիւրրէ ի հավա տէյէրէք՝ տիւնեամըղըն
եիւզիւնիւ իհաթա էտէն ուֆուգի հավա
թապագասը անլալըրը իտի : Լաքին պու
կիւն անտէն զիյատէ պիր չէյ անլալը-
մագտա տըր :

Քիւրրէ ի հավատան պահա էտէր իքէն՝
անը սալթ ուֆուգի պիր թապագա հա-
լընտա տէյիլ , անճաղ ամուտի տուրէթտէ
տախի միւթալաա էթմէք կէրէք տիր :
Օ՝ եալընըղ էնի վէ ուզունըղը օլան պիր

սամհատան ի պարէթ օլմայըպ անըն եիւք-
սէքլիյի տախի վար տըր: Իմնի պու
խուսուստա տախի մալիւմաթըմըզ օլմայը
տըր: Պու մագսէտ իչին պիր չօգ րասատ-
խանէլէր եալըմըզ օլուպ անլէր վասըթա-
սըլլա հավանըն ամուտի ճիհէթի վէ եօգա-
րըքի թապագալարը հագգընտա եէնի եէնի
մալիւմաթ էլտէ էսիլմէքստէ տիր:

Պու թէհարրիյաթ օ աէրէճէ իլէրիլէ-
միշ տիր քի, պու կին հավանըն ճիւմէ
հալարընտան պահս էտէն վէ իլմի պահսը
ճէվիլ ի հավա տէնիլէն եէնի պիր իլմ մէյտա-
նա կէլմիշ տիր: Մէքթէպլէրտէ թալէպէյէ
թապլիի ճօղրաֆիա վասըթասըլլա հավանըն
թէպէտաիւլաթընը վէ նէթիճէլէրիի իզահ
ու պէյան էտէն իգլիմ խարիթալարը կէօս-
թէրիլիր, վէ մէտէնի մէմլէքէթլէրտէ հա-
վանըն թէպէտաիւլաթընը գայտ էտէն
խուսուտի հէյէթ ի իտարէլէր վար տըր:
Լաքին չիմնիյէտէք հավանըն ամուտի թա-
պագալարընտան հիչ պահս օլունմազ խաի,
պու խուսուստա օլան մալիւմաթըմըզ եէնի
տիր, մամաֆիհ պու տախի չօգ կէչմէզ-
տէն մունթաղամ պիր իլմ հալընը ալըպ
ֆէննի էտէպլիյաթտա թէամմիւմ էտէճէք
տիր: Քիւրրէ ի հավանըն գուպպէ կիպի
կէօրիւնէն գըսմընը թէչքիլ էտէն թա-
պագանըն եիւքսէքլիյի վասթ ճիսապ
իւզըն 16 քիլօմէթրօ եախօտ 6.21 միլ
օլուպ էն եօգարը հուսուտը, փամուզ կի-
պի պէյազ վէ թօփ թօփ, եախօտ սաչադ
եա թիւյ կիպի կէօրիւնէն վէ Սիւրուս թէս-
միյէ օլունան պուլըթլարա գատար եէ-
թիչիր: Պու թապագա՝ չօգ գայըն տէյիլ
խտէ տէ, հավանըն եէքին միգտարընըն
տէօրթտէ իւչիւնիւ շամիլ տիր, վէ ֆուր-
թունա, խօրթում, գատըրղա վէ էմալի
ահվալը հավաիյէ պուրտա վուգու պուլուր:

Պու թապագանըն մուսթէլիֆ մահալ-
լարընըն եիւքսէքլիյի թային էթմէք ի-
չին ուշուրթմալարա մէրպուլ խուսուտի
ալէթլէր գուլանըմը տըր, վէ պու սու-

րէթլէ 7 քիլօմէթրօ եախօտ 4.35 միլէ
գատար օլան մահալլար քէչֆ էտիլմիշ
տիր: Լաքին 1881 Յուլիս 30տա՝ Պէրսօն
վէ Շուրիս իամինտէ իքի մէշհուր պալօնճը՝
պու թապագանըն էն եիւքսէք գըսմընա
եանի 35244 սյազ եախօտ 10,800 մէթ-
րօ եիւքսէքլիյի վասըլ օլուլար:

Պիզէ մալիւմ օլան պու թապագանըն
իւթիւնտէ պիր թապագա տահա վար
տըր, լաքին անըն էն եիւքսէք հուսուտը
հալա մալիւմ տէյիլ տիր: Պու իքին-
ճի թապագա պիրինճիտէն չօգ սէյ-
րէք տիր, վէ սըճագլըզ հէր գըսմըն-
տա եանի կէրէք աչաղրտա, կէրէք եօ-
գարըտա, կէրէք սիգուտա, կէրէք էօն-
տէ միւսավի տիր. հալպու քի պիրինճի
թապագատա պունըն մուզայիրի տիր, եա-
նի եիւքսէլաիքճէ հավա սօղուր. մէս, էր-
ճիյապըն թէփէսի էթէյինտէն սօղուզ օլուր:

Պու իքինճի թապագատա հէրաքէթի
հէր եէրտէ միւսավի օլուղընտան՝ օրաստ
ասլա ըիւղկար վէ ֆուրթունա օլմազ: Լաքին
հավասը չօգ գուրու վէ սօղուզ օլուր:
Պու թապագայա առէմ պալօնլա չրգա-
մազ, հէլէ ուշուրթմա հիչ եագաչաճմազ,
ամմա առէմսիզ եալընըզ պալօն չրգա-
պիլիր: Վէ իշթէ պու պալօնլարա խու-
սուտի ալէթ պաղլայարազ պու իքինճի
թապագանըն 29 քիլօմէթրօ եախօտ 18.02
միլէ գատար օլան գըսմը քէչֆ էտիլմիշ
տիր: Պունտան եօգարընը հագգընտա սօղ-
րուտան ալէթ վասըթասըլլա հիչ պիր
մալիւմաթըմըզ եօգ տըր: Շու հալտէ
պաչգա վասըթալարա միւրաճաթ էթմէք
կէրէք տիր:

Սապահլայըն շաֆաղըն իւք կէօրիւն-
մէսի իլէ կինէչին տօղմասը արասընտա
միւրուր էտէն միւստէթտէն իսթիալալ է-
տիլիյօր քի, 70 քիլօմէթրօ եախօտ 4.35
միլ եօգարըտան էթթտէ հավա զիյայը
աքս էտէմէյէճէք տէրէճէտէ սէյրէք
տիր: Պունտան պիր գաչ սէնէ մուգատտէմ

սէմաստա 80 քիլոմէթրո եախօտ 4.97 միլ
եօգարըտա՝ կէճէլէրի ճիւղի ըշդ վէրէն
պիր նէվ պուլութ կէօրիւլիւր իտի, պու
հագիգի պուլութ օլմայըպ, Գրազաթօա
եանար տաղընտան հալայա փիւսկիւրտիւ-
լիւպ կիւնէշին զիյասըյլա փարլայան թօզ-
լարտան իպարէթ իտի, քէզալիք հէր հան-
կը պիր եանար տաղ փաթլայաճագ օլուր-
սա պուլնլար եինէ կէօրիւնէ պիլիւր : 100
— 150 քիլոմէթրո եախօտ 62.14 —
93.21 միլ եօգարըտա սըգ սըգ շիհապ-
լարըն ուշուշմասընտան՝ օ մահալլարտա
տախի հալանըն մէվճուտ օլտուղը անլա-
շըմըշ տըր :

Պիզէ մալիւմ օլուպ էն եիւքսէքտէ
վուգու պուլան հալաի ահվալ էնվարը
շիմալիյէ տէնիլէն վէ շաֆագ այտընլըղը-
նա պէնզէյէն ըշդ տըր : Պուլնլար աշա-
ղըքի թապագալարտա տախի վուգու պու-
լուր : Պու կիպի հալլար, եանի էնվարը Շի-
մալիյէ եախօտ Շիմալի շաֆագ ումումէն
իքի թապագատա եանի 60—70 քիլո-
մէթրօտա եախօտ 37.3—43.5 միլ. վէ 200
քիլոմէթրո եախօտ 124.3 միլտէ վուգու
պուլուլօր :

ՍԱՅԷՆԹԻՖԻԲ ԱՄԷՐԻԳԸՆ

ՏԷՅՎԻՏ ԼԻՎԻՆԿԸՍԹԸՆ

4.

Ինկիլթէրլատան Բէյի Թաուճա գա-
տար օլան ուզուն տէնիլ սէյեահաթը
Լիվինկսթըն իչիւն ճալիպ ի տիգգաթ պիր
միւտտէթ վէ իսթիֆատէ Էտէպիլէճէյի
զիգըյմէթ պիր ֆուրսաթ թագտիմ էթ-
միշ իտի : Բէնտինին հէր չէյի թէֆթիշ վէ
թէհարրի էթմէյէ մէրագըլը պուլունտուղու
գափտանըն տիգգաթընը ճէլպ էտիպ անըն
իլէ տօսթ օլտու : Վէ ազ վազթ զարֆըն-
տա կէմիյի իտարէ, վէ եօճուլարա սաթհը
տէրճատա քէնտի մէվգիլէրինի իիպար
էտէն իքի մուհիւմ ալէթլէրի իսթիմալ էթ-

մէքտէ էնլիյէթ քէսպ էյլէտի : Չանն է-
տէրսին Մուգատտէր անը հէր պիր ֆուր-
սաթլէ թալիմ էտիպ քէնտի էօմր մագ-
սէտինէ հազըրլամագտա իտի : Ձիրա կէ-
միտէ թահսիլ էթտիյի պու մալիւմաթ՝
սէնէլէր սօնրա պէյապան չէօլլէրտէ քէնտի
եօլունու ղայիպ էթտիյինտէ, եախօտ քէշֆ
էթմիշ օլտուղը եէնի պիր մահալը իսարի-
թա իւզէրինտէ իշարէթ էթմէք լազըմ
կէլալիյինտէ անըն իչինէ եարամըշ տըր :

Լիվինկսթըն պազէն տէրեա իւզէրինտէ
զահիր օլան մէնզարէլէրտէն օ գատար
ճէլպ օլունըր իտի քի, զանն էտէրսին ան-
լէրի սէյր ու թէմաշա էթմէքտէն տօյուպ
օտանմազ իտի : Տալլալարըն գըվըմլարը
արասընտան եօգարը ֆըրլայըպ պիր գըսա
գալս թէշքիլ էթտիքտէն սօնրա պէյազ
քէօփիւլլէր իչինտէ ղարգ օլան գըրլան-
ղըճ պալըգլարընը քէմալը մէրագ իլէ սէյր
էտէր իտի : Եօնուս պալըգլարը իսէ՝ պա-
զէն կէմի իլէ լէգապէթ էտէրճէսինէ եան
եանա գօշըպ, պազէնտէ տէրեանըն պայ-
լանշօլարը միսիլիւ տալլալարըն իւզէրինտէն
սըչրայարագ թագլա տէօնմէլէրիյլէ անա
կիւզէլ պիր էյլէնճէ թագտիմ էթմէքտէ
իտիլէր : Պազէն տէ մէֆրէթ ստա պալըգ-
լարը սաթհը տէրեայա գատար չըգարագ ,
քիւրէ ի հալա իչինէ փունարլար միսալի
սուլար ֆըչգըրտըգտան սօնրա տէօնիւպ
քէնտի պիհատտ ու փայան մէսքէնլէրինէ
տալարլար իտի : Ձիրքին վէ շիշպօղազ քէօ-
փէք պալըգլարը իսէ ատէմ ալլամագ նի-
յէթիյլէ կէմինին ինլէրի իւզէրինտէ ալէտ
աէվամ տէվը էթմէքտէ պուլունըյօրլար
իտի : Վէ Լաքին Լիվինկսթըն պու ուզուն
եօլունուղը պիթիլիպ Բէյի Թաուճա վաարը
օլունճա կէօրտիւ քի, սաթհը տէրեատա
սէյր էթտիյինտէն տահա աճիպ վէ տահա
միւթէնէվլի մէնզարէլէր քէնտինին վիւրու-
տընա ինթիզար էթմէքտէ տիլլէր : Չօգ
կէչիլէտէն պէօյիւք պիր մէյու-
սիյէթէ թէսատիւֆ էյլէտի : Լիվինկսթըն

Աֆրիգատաքի միսիօնէրներն եւրիւքը ա-
րարնտա Ինճիլի վազ էթմէք էմրինտէ
քէնտի էլլէրինտէն կէլէնին էն էյիսինի
եափմագտա իտիքլէրինի մէմուլ էթմիշ
իտի իսէ տէ, հագիգաթը հալը պէօյլէ
պուլմատը, օրատա միսիօնէրիք իշի փէք
տուրդուն պիր հալտա իտի :

Միսիօնէր մէրքէլլէրի սէյյաշլարըն քէս-
րէթլէ պուլունտըղլարը իշէրիքի սէմթլէրտէ
թէէսսիւս էթմէք կէրէք իքէն անլէր Բէյի
թաուն էթրաֆրնտա թօփլանմըլլար իտի :
Պու իսէ կէրէք վազթ վէ կէրէք գուվ-
վէթճէ պէօյիւք պիր զայաթ իտի : Զի-
րա չալըզգան միսիօնէրլէր միգտարը քեա-
ֆի իշ պուլամատըղլարընտան պօշ տուր-
մագտա իտիլէր, թէնպէլ օլանլար իսէ
քէնտի քէնտիլէրինի քէյֆ ու զէվգէ վէ
էյլէնճէլէրէ վէրմիշլէր իտի :

Լիվինկաթըն պու պէօյիւք խաթայը
տօղրուլթմագ իշիւն էվիլէլա միսիօնէր մէր-
քէլլէրինի եւրիլի էհալինին տահա սըգ պու-
լունտըղլարը մահալլէրէ նազլ էթմէք,
վէ սանիէն եւրիլի իշիլէր թէտարիք էթ-
մէք իւզլի պիր գօլէճ աչմագ կէրէք ի-
տիլինէ տաիր քէնտինճէ գանսաթ հասըլ
էյլէտի : Լիվինկաթըն Բէյի թաունտա, գը-
սա պիր միւտտէթ իսթիրահաթտան սօն-
րա, ճէնուպի Աֆրիգատա միսիօնէր մէր-
քէլլէրինին էն զիյատէ շիմալի նօգթատը
սայլլան Բիւրիւմանտա Պէշուա Կնալանտ
նամ մահալլէ իրսալ օլունտը : Մէգքիւր
սթէյլլնտա չալըզմագտա օլան էյի վէ
մուգթէտիր միսիօնէր, Տր. Մօֆաթ, Ին-
կիլթէրրատա պուլունտըղլարտան, Լիվինկա-
թըն անլն ավտէթինէ գատար օրատա
պէքլէմէյի թամաիւմ էյլէտի : Լաքին Լիվին-
կաթըն շիմալի Աֆրիգատա տահա ուզագ վէ
տահա եէնի մահալլէր քէշֆ էյլէմէյէ գարար
վէրմիշլուպ, պուրատա պուլունտըղլ
վագթըպօշունա սարֆ էթմէյէրէք պիր գաշ
գըսա եօլմուլըղլար իճրա էտիպ տիյարըն
անվալը ումուլիյէսի վէ հասըլաթ մէն-

պալարը, վէ էհալիսինին լիսան վէ սիրէ-
թի հագգընտա պիր թէսալվուր թէշքիլ
էթմէքլէ քէնտի ասըլ մագսէտինէ հագըր-
լանմըլ օլտու :

Աֆրիգանըն խէլասը էմրինտէ Լիվին-
կաթընըն գալպինի թահրիք վէ անը թա-
րիգ ի ֆաալիյէթէ սէվգ էտէն մէսէլլէր-
տէն պիրի քէնտինին իլք սէյյահաթընտա
թէսասիւֆ էյլէտիլի աթի իւզ զիքը վա-
գըա օլմուշ տըր :

Փէտէր վէ վալիտէսի վէֆաթ էթմիշ
օլան էօքսիւզ պիր գըզ, էվլատ հալինտէ
պէսլէնմէքտէ օլտուղը ֆամիլեա թարա-
ֆրնտան էսիր տէյու սաթըլաճաղընը անկ-
լայընճա, օրատան ֆիրար էտիպ Լիվինկա-
թընըն գօնագ եւրիլի կէլէրէք անլն ա-
րապալընըն արգասընա իլթիճա էյլէտի :
Լիվինկաթըն անը մուհապպէթլէ գապուլ
էտիպ անա թաամ վէրտի : Պիրազ սօնրա
զէվալը գըզըղլաղը թէագըպ էտէն զա-
լիւմ վահշի ասէմ միւսէլլահ օլարագ գա-
ֆիլէնին գարչըսընա տիքիլտի : Փարլագ
կէօյլէրի, պէյալ տիշլէրի, սաղլամ վէ
զարիֆ ճէսէտի վէ պօյնունտաքի պօնճուգ
թէսպիլիլէրիլէ ճալիպ պիր հէյէթ քէսպ
էթմիշ օլան չու գըզըղլաղը պէօյլէ զալիւմ
պիր վահշինին էլլէրինէ թէսլիւմ էթմէք,
Լիվինկաթըն իշիւն խէյալ օլունմազ պիր
ճինայէթ կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի :

Լաքին Լիվինկաթընըն եւրիլի մուալինի
Փօմարի չու նազիք նօգթատա իմտատա
եէթիշիպ գըզըղլաղըն պօյնունտաքի թէս-
պիլիլէրի մէգքիւր վահշիլէ ըրիվէթ վէրէ-
րէք մէրգուլմէյի խէլաս էյլէտի : Լիվինկա-
թըն իշիւն, պիր կիւզէլ գըզը, անլն պօյ-
նունտաքի պօնճուգ թէսպիլիլէր իլէ միւ-
պատէլէյէ ըազի օլան չու վահշինին ազ-
լընա կիւլմէմէք իմքեանսըլ իտի :

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՄԵՃԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

24/ինճի ինքնաձայն՝ տօնանմա ի Օսմանիյն թամիր ու թերմիր իշխն թալէպ էտիլէն 1 500, 000 ղուրուշըն ֆառլտան ֆառլա նազլինէ տար թէքլիֆ օլունան մատտէ ի գանուռնիյէ մէճլիսնէ պիլա միւզաքէրէ պապուլ էտիլտի. Անատօլու տա գարը օյնաթմազ մէսէլէսի հապղընտա ճէզա գանուռնտա պիր շէյ օլմատրղընտան պահսէ օլ պապտէ իւշ մատտէ թէքլիֆ էտէն պիր թաղրիր օգուռնուպ կիւլմէլէր վէ կիւրիւլթիւլէր արասընտա Ատիլյէ էնճիւմէնիյէ հէվալէ օլուն. տու. Թահրիր ի էմլաք մուսալէլաթըլլէ թաշրա վէ մէրքէզ աէֆաթիրի իշխն մալիյէ պիւտտէ. սինէ իլալէթէն պիր միւսն ղուրուշըն թախսիս օլունմաթնա տար օլան մատտէ ի գանուռնիյէ վէ էնճիւմէնիյն պու պապոէքի մազպաթմաթ օգուռնու, վէ ճիւզի պիր միւպահէսէտէն սօնրա գապուլ օլունտու. Անտէն սօնրա թէքրար ախղը ասքէր գանուռն միւզաքէրէ օլունուպ պիր նէթիճէյէ կէլլիմէքսիլլին մէճլիսնէ խիթամ վէրիլտի. 25/ինճի ինքնաձայն՝ իշէրիլէրտէ Մէարիֆ միւֆէթիթիլլէրինն էրմ. թարիխի կիպի տէրուլէրին թալիմլինէ միւտալթէլէ էթմէլէրի տէյնիտէ մուսալէզէ էտիլմիշ իսէ տէ. «մուզիրը» սա յըլան տէրալէրի մէն էթմէյէ հաղղարը վար տըր ճէվապըլլա մէսէլէ նաղարը էնէմիլյէթէլէլլիմաթը տըր. — Սատրազամ փաշանըն՝ Մալլիյէ հէզարէթիլլին պիւտտէսինէ 600,000 ղուրուշ իլալէ էտիլմէսի, վէ Արամ իւն Նէհրէյնի իրվա ու իսգասը իշխն կէլլէն սէնէտէն գալմա 180 000 լիրանըն պու սէնէ սարֆ օլունմաթը, մալիլու Սուլթանըն 3 գրղարրնա 20,000էր ղուրուշ մասշ վէրիլմէսի, վէ թօխում թէվզի էտիլմէք իշխն պիր միւսն ղուրուշ թախսիս էտիլմէսի պապընտա թազտիմ էթտիլի թէզքէրէլէր օգուռնուպ էնճիւմէնէ հէվալէ օլունտու. Անտէն սօնրա թէքրար ախղը ասքէր գանուռն հաղղընտա միւզաքէրէյէ պաշլանըլտը. միւպահէսէ մատտէսի մէքաթիլպի ալիլէտէ թէպլլիւմ էթմէքտէ օլան թալէպէնիյն վաղիֆէ ի ասքէրիյէտէն պէրի թուլուլուպ թուլուլմամասը մէսէլէսի խտի. Հիւքիւմէթ՝ գանուռնամէնիյն պու մէսէլէտէն պահա էտէն ճընճը մատտէսինն 5/ինճի պէնտիսի աթիտէքի թարղտա թատիլ էթմէք թէքլիֆ էթմիշ տիր. «Օսմա տար իւլ ֆինուռնուռ վէ հիւքիւմէթէ մէնսուպ մէքիւթիլպի ալիլէնիյն

թալէպէսի, փրօղրամլարը մէարիֆ փրօղրամլընա միւթապըզ օլուպ մուսալլիմէրինն տիլլուսալարը հիւքիւմէթ թարաֆընտան թասաիզ օլունմուշ վէ իմթիհանլարը հիւքիւմէթ թարաֆընտան կէտտէրիլէն պիր հէյէթ ի միւֆէթիթիլլէ հուզուրունտա իճրա էտիլէն մէքթէպլէրին թալէպէսի վէ քէզալիք պէրա ի թահիլ կէրէք հիւքիւմէթ թարաֆընտան կէտտէրիլէն, կէրէք քէնաի շալի. սի մէսարիֆլէրի իլէ կիտիլպ հիւքիւմէթին թահթըր նէզարէթինտէ պուլունտուլուլան թալէպէ՝ վաղիֆէ ի ասքէրիլէտէն մուվազգաթէն մասուն թուլուլաճաղար տըր. մէքթիւր թէքլիֆ պիր միգտար միւզաքէրէտէն սօնրա էքսէրիլթ իլէ գապուլ օլունմաշ տըր:

ՏԱԽԻԼԻ

Կէլլէն Ճիւմա էրթէսի Ալմանիա սէֆիրի Պառն Մարշալ Պապը Ալիյէ կէլլէրէք իսարիճիյէ նաղըրընա՝ Ալմանիա իլէ Բուսիա արասընտաքի իթիլաֆա տար իյզաճաթ վէրմիշ տիր. Պու իւզահաթտա, փօթստամ միւլազաթընըն Իրան արաղիաթնտէ տէմիր հօլլար մէսէլէսինէ միւնհապը պուլունտուլընը, վէ պիր վիլայէթ ի Օսմանիյէ օլան Իրազ հաղղընտա հիւքիւմէթ ի սէնիլէնիյն բէյ ու մուվաֆաղաթի ինդիլամ էթմէտիքճէ, տիւվէլ ի սաիրէ արտարտա պու պապտա միւզաքէրաթ ճէրէյան էսէմէլէճլինի թէյիտ էլլէմիշ տիր. — Պիրէճիքտէն հաղղըրյօր քի. «Պու կիւնլէրտէ հիւքիւմէթիմիլլին հէնի մէմուրլարրնա էնալիյէ տօղրու իսշ պիր իշթիլաք կէօրիւմէքտէ տիր. Պէլէտիյէ բէիսի Աղիլէֆ. պիւթիւն գուվէթիլլէ շէնրին թանալիֆաթ վէ թէրազըրընա սալ էտիլյօր. Միւֆիթիմիլպ աշնապըրը մուլթէլիֆէյի հէքտիկէրինէ հաղղըն կէթիլլիմէյէ շալըրյօր, Իսլամ վաթանտաշլարըմըլ տաթի անլէրին էյի էօրնէյինէ իմթիսալ էտիլյօր. իսուսուսա իրիսթիյան ասքէրլէրին սէվզի էանապընտա մէմուրինն վէ Իսլամ վաթանտաշլարըն էրմէնիլէրէ գարըն կէօթէրտիլլէրի իլթիֆաթ վէ մուհապպէթ հիշ ունուսուլամազ. — Շուսն կիւնլէրտէ Կիրիտ էնալիսինն իթթիլաղ էթտիլ իլալը ու հարաքէթ նէթիճէսի օլարազ Կիրիտ մէսէլէսինն հաղղըն վաղթտա վէ սուրէթ ի գաթիլէտէ հալ ու թէպլիլէսի արզու ղուլունմազտա իմիշ. — Էլիէվմ Իսթանպուլտա պուլունմազտա օլան Պուլկարիսթան պաշ վէքիլլ Նօվոյէ Ֆրայէ Փրէսէ զազէթաթընըն մուհարրիլլէրինտէն պիրինէ, «Թիւրքիա վէ Պուլկարիսթան միւնասէպաթը շիմտիլիք գանապթ

պահել պիր հալտա օլմագ իլէ պէրապէր պու
միւնասէպաթըն գարիպէն պիր վատի ի մէվէտ-
տէթէ իսալը շայանը թէմէննի օլուպ, պու հե-
տէթէ վիւսուլ իչիւն տէ մէմալիք ի Օսմանիյէտէ
սլէլ խուսուս Մաքէտօնիատա միւթէմէքքին
կորիսթիյանլարըն իսլամար իլէ այնի հուգուգ
վէ միւսաատաթա նախիլիյէթլէրի լաղըմ կէլէճէք
տիր» տէյու իֆատէ էթմիշ տիր: — Էօնտրատա
միւճէտտէտէն պիր ճամի ինչա օլունմագտա օ-
լուպ Հինտիսթան միւթէպէրանլանան Աղախուն
օլ մագսէտէ սարֆ օլունմագ իւզրէ պէշ պին
լիրա իանէ էթմիշ տիր: — Պու կիւնլէրտէ Եր-
տըղաա պալը թամիրաթ իճրա էտիլիր իքէն
պիր սանտըգ ժուրնալ զուհուր էթմիշ օլուպ
մէզքիւր սանտըգ Հարպիյէ նէզարէթլինտէքի
թէտըրիք ի էվրադ գօմիսիօնընա կէօնտէրիլմիշ
տիր: — Սէֆաին ի հարպիյէմիլէ թէլսիզ թէ-
լէզրաֆ վալ օլունմագլընտան օլ պապտէ գա-
պըթանը պահրիյէտէն օն զաթըն պէրա ի թահ-
սիլ էվրօփայա իզամը թէգարուր էթմիշ տիր:
— Պապը Ալի իլէ Իրան հիւքիւմէթի արասընտա
խաֆի միւզաքէրաթ ճէրէյան էթմէքտէ օլուպ,
Իրան, գարիպէն զուհուր մէլնուգ պուլունան
վէգալիտէն տօլայը թիւրքիանըն մուսալէնէթլինի
թալէպ էտիլօր իմիշ: — Չամըճատա սարին օլան
Մըսրը փրէնսէլէրինտէն Նէվ ձիվան խանըմ
տօնանմա ի Օսմանի իանէսինէ 6000 լիրա վա-
րիտաթը սէնէվիյէսի օլան չիֆթլիկի իլէ նագ-
տէն մէպալիլ ի քիւլլիէ իհտա էլլէմիշ տիր: —
Տարպիսանէճէ թապ էտիլմէքտէ օլան նիքէլ
փարալարտան միգտարը քիւսֆի հաղըրլանմը
օլուպ թէտալիլէ վազ օլընմը տըր: — Ենմէն-
տէ սէնէլէրտէն պէրու տէվամ էտէ կէլմէքտէ օ-
լան հարաքնաթը իլթիլշաշիյէն պիր նէթիճէ ի
գաթիլի վէրմէք իւզրէ գուվիլ ի քիւլլիյէ սէվ-
գի թէգարուր էթմիշ օլուգլունտան, նի-
զամիյէ վէ ըէտիֆտէն միւրէքքէպ օլմագ իւզրէ
օթուգ թապուր փիյատէ իլէ այրըճա թօֆու վէ
մէթրալիլօլ թագըմլարը թէրթիպ էտիլմիշ, վէ
պու կիւնտէն իթիպարէն սէվգիյաթա պաշլան-
մը տըր:

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Ենի սէնէ միւնտսիպէթիլէ մէպուսան ըէիսի
Անիէտ Րիզա պէյ պէրա ի թէպրիք էրմ. փաթ-
րիգխանէսինի թէլրիֆ պուլուրուպ փաթրիք վէ-
քիլի Ղուհուգ վրդ. թարաֆընտան գապուլ օլուն-
մուշ տըր: Պու միւնասէպէթլէ ըէիսի միւշարի-
լէյ մէշուրթիլէթիլէր վէ թէրազըյա ար-

զուքէշ պիր ունսուր մագամընտա էրմէնիլէրէ
տօղրու իշթիրաքը հիսա թաղմագտա օլուգ-
լարընը գիքը էթմիշ տիրէր: Ղուհուգ վրդ. էվ-
վէլքի մէարիֆ հաղըրը Նայիլ պէյին մէարըֆ
խուսուսուտա էթմիշ օլուգլարը վատարա
իթիպար օլունմայարագ փաթրիգխանէ վէ մու-
ալլիմունըն իմթիյազաթընա տօղունուլտըղընը,
վէ էրմ. աքէրլէրինին պիր ային ի բուհանի
իճրա օլունմայարագ տէֆն օլունմագտա իտիք-
լէրինի պիլ իֆատէ օլ խուսուսարտա Ամէտ
Րիզա պէյին մուսալէնէթլինի թալէպ էթմիշ, վէ
միւշարիլէյ տէ շալըշաճաղընը վատ պուլուրմըշ-
լար տըր: — Մըսրուսա եէնի քիւշատ օլունա-
ճագ Գէլէք էթամիսանէսինտէ միւթէվէֆիա
Հարապխան գիքրինէ պիր գաշ եթիլմէր թա-
լիմ էթտիրմէք իւզրէ պալը քիմէլէր թարա-
ֆընտան իանէ ճէմ էտիլմէքտէ օլուպ ազ վագթ
զարֆընտա մէպալը մէզքիւր 1500 զուրուշա
պալիլ օլմուշ տըր: — Մարաշ Գաղ. Ժողովը,
օրատա պուլունան միւհթաճիյէ սարֆ օլունմագ
իւզրէ վատ օլունմը օլան 3000 լիրանըն իրսալ
օլունմարըն փաթրիգխանէտէն, վէ միւթէվէֆիա
Միրտիշ Եպիսկոպոսըն թէրէքէսինտէն Մարաշ
միւհսսէսաթը ալիյէսինէ սարֆ օլունմագ իւզրէ
պրագրլան միլտարըն քէնտիլէրէ թէրք էտիլմէ-
սինի Այրիսխանալ Յանճալոյոյտան թալէպ էթ-
միշլէր իսէ տէ, պու խուսուսլարըն անճագ կի-
լիկա Կարոյիկոսը վատթարսլա թէսլիյէ օլու-
նապիլէճէյի պէյան էտիլմիշ տիր:

Փ Ր Օ. Ճ Է Մ Ա Ա Յ Ը

Մարաշ Իւմի իլանի մէքթէպինտէն պու սէնէ
ալթը թալէպէ մէէգուն օլունագ, պուլարըն
պիրի՝ պիր օրիորդ օլուպ գատընլար արտօնտա
իլլէյէճէք, տիկէրի Լուսաուրչական օլուպ քիլի-
սէսի թարաֆընտան արզու օլունուրսա թէպլիթ
պէշարէթ իլինտէ իլլէյէճէք տիր, տիկէրլէր Փրօ.
օլուպ շիմտիտէն պօշ միւնպէրլէրէ տալէթ օլուն-
մուշլար տըր: Տօգ. Լի միւհսսէսէ ի մէզքիւրէ-
տէն գաթը ալագա էթմիշ օլուպ, օրայա Մր.
Լէվէթ իսմինտէ եէնի պիր Ամէրիգալը միսիօնէր
վէ մուվագգաթէն տէ Մր. Կուտսէլ մուսալլիմ
մագամընտա տալէթ էտիլմիշլէր տիր: — Վեր.
Սիմոն Թէրզեան քէնտի մախտուլը Սիսագ
էֆ. նին վէֆաթընտան տօլայը իզհարը իշթիրաք
էտէնլէրէ մէմունիյէթ պէյան էտէր: — Անթապ
գօլէճի պիր մաթպաա իսթիմալը իլլին հիւքիւ-
մէթտէն բուխսաթ ալմըշ տըր: — Խարփութ-
տա «Տանկասանի Ընդհանուր Անեսարանցա-

կան Միութիւն» (Թիւրքիանքն Ուսում Պէշարէթ Իթթիհատը) նամընտա բուհանի պիր ճէմիլէթ թէշքիլ օլունմուշ օլուպ մագսէտի «Թիւրքիանքն բուհանի թէշքիլ խէլատը վէ թէրազըլը ուսումը բուհան պիլ ճիւմլէ մահալլի խրիսթիան գուվ վէթլէրի խթիմալ էթմէք» տիր: Պու ճէմիլէթին բէխի Տօգ. Միքայէլ Յակոբեան վէ քեաթիպի վեր. Վարդան Ամիրխանեան տըր: — Թարսուս գօլէճի թալպէսինտէն ասքէրլիք միւստէթի կէլէպէրին շիմտիլիք մուաֆ թուրքումալարնա տարի Հարպիյէ նէշարէթինտէն 'էմր վէրլիտիյինի եազմըլ խտիք: Պու կիւնլէրտէ մէզքիւր գօլէճ թալէպէսինտէն պազըլարնին ասքէրլիյէ ալընրպ Պէրուլա կէթիւրիւտիւքլէրի խապէր ալընմըլ տըր: — Միհրան էֆ. Նուրահանըն Օր. Վերթին Թապիպեան (Տօգ. Տիգրան Թապիպեանքն քէրիմէսի) իլէ իղտիվաճը կէշէն Փէնչէնպի կիւնիւ իճրա օլունմուշ տըր: — Միքայիլ էֆ. Փամպուքեան պիր Պօտուրում գազարնտա պուլունան էրմ. մահպուպորա, պիր Ռօտօստաքի մահպուպորա, պիր տէ Թումարզա գարիյէսինէ պիրէր Բաննիւմա ինտա էլլէմիշ տիր: Քէլալիք Յարութիւն էֆ. Քէրէսթէճեան Ֆարթըսը ճէմաթընա պիր Բաննիւմա ինտա էլլէմիշ տիր:

ԽԱՐԻՃԻ

Ճրանսա փարլամէնթօնըն քիւշատը միւնա սիպէթիլէ խարիճիյէ նազըրը Մ. Փիշոն պիր նութգ իրատ էտիպ Գապինէնին ումուրը խարիճիյէճէ մէլէթինի իլահ էթմիշ վէ անտէ Ճրանսանըն Թիւրքիա իլէ օլան ալագտարնին տօսթանէ պիր հալաթ պուլունտուղունու վէ Փօթտամ միւլագաթիյնըն Ճրանսա մէնաֆիինէ մուխալիֆ օլմատըրըն, վէ Ճրանսանին տիկէր տիւվէլի մուաղպամա իլէ միւնաթէպաթիւնըն գունաթապիշ պիր մէլգիտէ օլտուղունու վէ իթիւաֆը միւսէլլէսին էվլէլքի կիպի սամիմի պիր սուրէթտէ տէվամ էթտիյինի պէյան էլլէմիշ տիր: Բէխի ճիւմուր Մր. Թէֆթ Փանամա գանալընըն Մ. Ամէրիզա հիւքիւմէթի թարաֆընտան թահքիմ էտիլմէսինի Սինաթոսա թալսիյէ էլլէմիշ տիր: Փանամա գանալընըն իսթիքեամա թրնա լազրմ կէլէճէք մէպլաղ 2,500,000 Խնկ. Լիր. թախմին էտիլմէքտէ տիր: — Մ. Ամէրիզա պահիյէ մէմուրլարնտան գօմանտար Սիլմ. Դեկտ. Յտէ Լօնտրատա Կիլտօլտա՝ Լօրտ Մէյրըրն նութգունա ճէվապէն իրատը քէլամ էտէր իքէն տէմիշ իտիքի «Խնկիլիզ իմէէրաթօլուղու խարիճի

պիր տիւշմէն թարաֆընտան թէշիքէլի պիր թէշարուգա մարուզ պուլունաճագ օլսա, պէնիմ զաննրմճա տէնիլլէրին էթիէ թարաֆընտա պուլունան խալմարնիւղտան հէր պիր Փէրաին հէր պիր տօլարնըն վէ զաննըն հէր պիր տամ. լասընըն սիլին խտատընրպա եթիլլէլէլինէ էմին օլապիլիրսինիլ» Պու քէրէ բէխի ճիւմուրիյէթ Մր. Թէֆթ պահիյէ նազըրը Մր. Մէյրա գօմանտար Սիմըր պու նութգունտան տօլայր տէլէն վէ շէտիտէն թէվպիս էթմէսինի էմր էլլէմիշ տիր: — Բուսիանըն տախիլիյէ նազըրըն պիր թահրիւթ թումուլիյէ նէշը էտէէք Փապա հազրէթլէրինին՝ հիւքիւմէթին նազար թէլաղիլինտէն կէշմէլէն էմրիլլէրին Բուսիատաքի Գաթիլիլլէր իլիւն նութուզը օլմատըրըն իլան էթմիշ տիր: Պու խուսուս Բուսիա իլէ Վաթիգան արապնտա միւնաթէլէլի պախ օլմուշ տըր: — Պիր բիւլալէթէ կէօթ Փօթտամ միւլագաթընտա Ալմանիա՝ շիմալի Իրանտա Բուսիանըն նութուղըն միւսատտէ էթտիլի միսիլիւ Անատուրնըն Շարգի ճիւթինտէ տէ Բուսիանըն սէրպէսթ հարաքէթինէ միւսատտէ էլլէմիշ տիր:

Թէշարիյաթ Բ. Ֆիւնիլիյէլի թէրվիճ էտէն պիր ճէմիլէթ թէշէքիւլ էթմիշ օլուպ իմիւրաթօր Ուլիւրմըն իսմի իլէ մարուֆ օլաճագ տըր: Մէլքիւր ճէմիլէթին տուխուլիյէսի 1000 Խնկ. Լիր. վէ սէնէվի վէրկիսի 50 լիրա տըր: Ճէմիլէթին թարիլի թէշէթինտէ սէրմալէսի 550,000 լիրա օլմուշ տըր: — Պօմպէյտէ Սիւննի Միւսիւմանիլարն Մուհարրէմ մէրախիմ իճրա էթտիքլէրի էնատա Շիլլէրէ գարը հաղարէթամիլ իսան իսթիմալ էթտիքլէրի իլիւն արալարընտա պիր միւնաթէլէ վուզու պուլարագ փօլսին միւստիլէլինէ լուղում վէ նիւայէթ փօլսէ աթէլ էմրի վէրիլմէսինէ մէճպուրիյէթ հարս օլմուշ վէ 18 քիլի թէլէֆ վէ 24 քիլի մէճրուէ էտիլտիքտէն սօնրու ասալիշ իստէ էտիլմիշ տիր: — Լիզպոնտա ամէլէ վսաի պիր միղհաստա թաթիլի էշղալ էթմիշ օլտուգարնտան, պու շէ Գապինէնին սուգուրնըն պախ օլուպ ճիւմուրիլլէթ իլիւն մուղիրը օլապիլիր տէլու գօրգուլմագտա իտի իսէ տէ. էհալի ինթիլգամա բիսլէթ էտիպ իթիտալը տէմ իլէ մուամէլէ էթտիլլիտէն օ վէսվէսէր զաիլ օլմուշ տըր:

Միւսիլի ի մեսուլ վէ սահիպ ի իմթիլագ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Տէրիսատէթ, Չագիագճըլար, Յակոբեան խան